

# Calendarul aniversărilor, evenimentelor și manifestărilor culturale

2016

Biblioteca Județeană "Octavian Goga" Cluj



**2006-2016** - Deceniul de recuperare și dezvoltare durabilă pentru comunitățile afectate de dezastrul de la Cernobîl (1986)

**2008-2017** - Al doilea deceniu al ONU pentru Eradicarea Sărăciei

**2010-2020** - Deceniul Națiunilor Unite pentru Deșerturi și lupta împotriva deșertificării

**2011-2020** - Deceniul Națiunilor Unite pentru Biodiversitate

**2011-2020** - Deceniul Internațional pentru Eradicarea Colonialismului

**2011-2020** - Deceniul de Acțiune pentru Siguranța Rutieră

**2013-2022** - Deceniul Internațional al Aproprierii între Culturi

**2014-2024** - Deceniul Națiunilor Unite pentru Energie Durabilă

**2015-2024** - Deceniul Internațional pentru Persoanele de origine africană

### **Aniversări Internaționale UNESCO**

**2016** – Anul Internațional al Înțelegerii reciproce la nivel mondial

### **Aniversări/Comemorări UNESCO – propunerile României pentru 2016**

100 de ani de la moartea pictorului **Ștefan LUCHIAN** (1868 - 1916)

## PERSONALITATEA CLUJEANĂ A ANULUI 2016

**Emil ISAC**

130 de ani de la naștere

**Date biografice:** n. 27 mai 1886, Cluj – d. 25 martie 1954, Cluj. Poet, dramaturg, gazetar clujean. Membru fondator al Filialei Cluj a Uniunii Scriitorilor din România. Membru corespondent al Academiei Române (din 1948).

Fiul lui Aurel Isac, avocat și om politic, și al Elisabetei-Eliza Roșescu, învățătoare. Provenind dintr-o familie de intelectuali transilvăneni (tatăl său a fost unul dintre principalii apărători în procesul *Memorandumului*, senator și președinte de onoare al Uniunii Avocaților din România), Emil Isac a participat el însuși la realizarea actului fundamental al Unirii din 1918.

Studii primare la Școala Evanghelică (în limba germană). Studii secundare la Liceul Piaristilor din Cluj (în limba maghiară) (1895 – 1901) și la Liceul Grăniceresc din Năsăud (1902 - 1904). Susține examenul de Bacalaureat la Liceul Regal Maghiar din Sibiu (1907).

Licențiat al Facultății de Drept a Universității *Francisc Iosif I* din Cluj (1910).

Militează pentru drepturile românilor din Transilvania în presa vremii, iar în 1918 participă la al IX-lea Congres al Partidului Social-Democrat și este ales membru al Marelui Sfat Național de la Alba Iulia. Este atașat la biroul de presă din Berna (1919), inspector al teatrelor pentru Transilvania și Banat (1920 - 1940), profesor de estetică la Școala de Belle Arte din Cluj (1925 - 1931). Vechi membru al Societății Scriitorilor Români (Uniunea Scriitorilor) contribuie la înființarea Filialei Cluj a acesteia. Din 1948 este membru corespondent al Academiei Române.

Debutează în 1902 în revista maghiară *Ellenzék* din Cluj cu articolul **Vasile Alecsandri – viața și opera celui mai mare poet român**. În 1903, în *Koloszvári Friss Ujság*, publică două cântece traduse din românește și semnate Emisac. Debutul în limba română are loc în același an, 1903, în revista *Familia* din Oradea cu poezia **La umbra plopiilor**. Debutează editorial în 1908 cu volumul **Poezii. Impresii și senzații moderne**.

Colaborator asiduu al mai multor reviste și periodice din țară și din Ungaria în care publică articole, proză, eseuri și cronici teatrale: *Adevărul* (Budapesta), *Adevărul literar și artistic* (București), *Dimineața* (București), *Ellenzék* (Cluj), *Familia* (Oradea), *Gazeta Transilvaniei* (Brașov), *Lupta* (Budapesta), *Noua revistă română* (București), *Rampa* (București), *Sămănătorul* (București), *Tribuna* (Arad), *Universul* (București) etc.

Contribuțiile sale la viața culturală românească din centrul universitar transilvan (Cluj) sunt confirmate prin decorațiile *Coroana României în rang de cavalier* prin decret regal (1922), *Meritul Cultural* clasa I (1947) și *Ordinul Muncii* (1954).

### **Opera** (selectiv):

Volume antume: *Poezii. Impresii și senzații moderne* (1902); *Ardealule, Ardealule bătrân* : [poeme în proză] (1916); *Poeme în proză* (1923); *Cartea unui om* : [publicistică] (1925); *Notițele mele* : [publicistică] (1925); *Maica cea tânără* : [teatru] (1931); *Poeme* (1936); *Poezii* (1936); *Opere* (1946); *Poezii alese* (1954).

### **Aprecieri critice:**

Perpessicius: *În scrisul d-sale trăiesc dureri din vechea robie, mândrii proaspăt crescute și mai ales multă poezie. Peste întâmplări diverse, neînsemnate în aparență, de un curent cotidian, d-l Emil Isac presară un praf de diamant stelar, o accelerare de suflet care emoționează.*

55 de ani de la apariția primului număr al revistei de literatură universală *Secolul XX* (București, ianuarie 1961)

### 1 ianuarie

#### *Ziua Mondială a Păcii*

**Magda CÂRNECI** (Magdalena Ghica), poet, eseist și critic de artă - 60 de ani (01.01.1956)

### 2 ianuarie

150 de ani de la nașterea criticului și istoricului literar **Gheorghe BOGDAN-DUICĂ**. Membru al Academiei Române (1919) (02.01.1866 - 21.09.1934)

125 ani de la nașterea poetului **Aron COTRUȘ** (02.01.1891 - 01.11.1961)

65 de ani de la moartea medicului, profesorului universitar clujean **Cristea GRIGORIU** (01.08.1883 – 02.01.1951). Fondator al școlii clujene de obstetrică și ginecologie

### 4 ianuarie

**Aurel-Ioan GIURGIU**, economist, profesor universitar, fondatorul Facultății de Business din cadrul Universității clujene - 85 de ani (04.01.1931)

45 de ani de la moartea actorului și regizorului **Ștefan BRABORESCU** (31.08.1880 – 04.01.1971)

75 de ani de la moartea filosofului francez **Henri-Louis BERGSON**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1927) (18.10.1859 - 04.01.1941)

### 5 ianuarie

65 de ani de la moartea prozatorului rus **Andrei PLATONOV**, precursor al existențialismului (28.08.1899 - 05.01.1951)

### 6 ianuarie

135 de ani de la nașterea poetului simbolist, prozatorului și dramaturgului **Ion MINULESCU** (06.01.1881 - 11.04.1944)

### 7 ianuarie

130 de ani de la nașterea medicului, profesorului universitar **Dimitrie MICHAIL**, creatorul școlii clujene de oftalmologie (07.01.1886 - 28.06.1956)

90 de ani de la nașterea scriitorului **Mircea SÂNTIMBREANU** (07.01.1926 - 18.08.1999)

### 8 ianuarie

120 ani de la moartea poetului simbolist francez **Paul VERLAINE** (30.03.1844 - 08.01.1896)

### 9 ianuarie

145 de ani de la nașterea prozatorului **Gheorghe BRĂESCU** (29.01.1871 - 15.03.1949)

135 de ani de la nașterea prozatorului și eseistului italian **Giovanni PAPINI** (09.01.1881 - 08.07.1956)

### 10 ianuarie

**Dan DAMASCHIN** (Damaschin Hărdăuț), poet – 65 de ani (10.01.1951)

65 de ani de la moartea romancierului și dramaturgului american **Sinclair LEWIS**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1930) (07.02.1885 - 10.01.1951)

### 12 ianuarie

140 de ani de la nașterea scriitorului american **Jack LONDON** (John Griffith London) (12.01.1876 - 22.11.1916)

**Corin BRAGA**, filolog, prozator, cadru didactic universitar clujean - 55 de ani (12.01.1961)

150 de ani de la moartea lingvistului și filologului **Aron PUMNUL**, întemeietor al istoriei literare românești (27.11.1818 - 12/24.01.1866)



### 13 ianuarie

75 de ani de la moartea poetului și romancierului irlandez **James JOYCE** (02.02.1882 - 13.01.1941)

### 15 ianuarie

#### *Ziua Culturii Naționale*

166 de ani de la nașterea poetului, prozatorului și jurnalistului român **Mihai EMINESCU** (15.01.1850 – 15.06.1889)

### 17 ianuarie

90 de ani de la festivitatea de deschidere a **Școlii de Arte Frumoase din Cluj** (17.01.1926)

80 de ani de la moartea prozatorului și poetului **Mateiu I. CARAGIALE** (25.03.1885 - 17.01.1936)

### 18 ianuarie

80 de ani de la moartea poetului și prozatorului englez **Rudyard KIPLING**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1907) (30.12.1865 - 18.01.1936)

### 19 ianuarie

165 de ani de la înființarea **Camerei de Comerț și Industrie din Cluj** (19.01.1851)

### 24 ianuarie

*Ziua Unirii Principatelor Române* - 157 de ani de la Unirea Principatelor Române sub domnia lui Alexandru Ioan CUZA (24.01/05.02.1859)

### 27 ianuarie

#### *Ziua Internațională de Comemorare a Victimelor Holocaustului*

260 de ani de la nașterea compozitorului austriac **Wolfgang Amadeus MOZART** (27.01.1756 - 05.12.1791)

180 de ani de la nașterea preotului, filologului, folcloristului, profesorului universitar clujean **Grigore SILAȘI** (27.01.1836 - 17.01.1897)

125 de ani de la nașterea prozatorului rus **Ilya EHRENBURG**. (27.01.1891 - 31.08.1967)

**Florin PIERSIC**, actor clujean de teatru și film – 80 de ani (27.01.1936)

### 28 ianuarie

#### *Ziua Europeană a Protecției Datelor Personale*

**Ismail KADARE**, poet și prozator albanez – 80 de ani (28.01.1936)

### 29 ianuarie

150 de ani de la nașterea romancierului, dramaturgului și eseistului francez **Romain ROLLAND**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1915) (29.01.1866 - 30.12.1944)

**Matei VIȘNIEC**, scriitor – 60 de ani (29.01.1956)

### 30 ianuarie

#### *Ziua Internațională a Nonviolenței în Școală*

### 31 ianuarie

100 de ani de la nașterea psihologului, traducătorului și editorului clujean **ZÖRGÖ Beniamin** (31.01.1916 - 12.02.1980)

## PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII IANUARIE

Florin PIERSIC

80 de ani

**Date biografice:** n. 27 ianuarie 1936, Cluj. Actor de teatru și film, apreciat ca unul dintre cei mai buni actori români.

Și-a început studiile la Cluj, unde a absolvit liceul în 1953, remarcându-se deja prin talentul său interpretativ în cadrul serbărilor școlare. Dorind, inițial, să urmeze Facultatea de Medicină Veterinară, optează, totuși, pentru actorie și urmează, între 1953 - 1957, cursurile Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică I.L. Caragiale din București. De la absolvire și până în prezent, Florin Piersic și-a construit o carieră de excepție.

Florin Piersic a fost actor al Teatrului Național din București și, pentru o perioadă scurtă de timp (1958-1959), al Teatrului din Piatra Neamț. Repertoriul său teatral este impresionant, cuprinzând roluri din marii clasici ai literaturii universale, precum Henrik Ibsen, William Shakespeare, Friedrich von Schiller, Feodor Mihailovici Dostoievski sau din literatura românească, precum I.L. Caragiale, Vasile Alecsandri, Horia Lovinescu, Barbu Ștefănescu-Delavrancea, Camil Petrescu, Al. Kirițescu, Marin Sorescu și alții. Însă nu rolurile de teatru i-au adus cea mai mare faimă actorului clujean, ci filmele, majoritatea de aventuri sau cu un pronunțat caracter istoric, aspect impus în cinematografie tot mai mult după 1965.

În 1967 a fost decorat cu *Ordinul Meritul Cultural*, clasa a V-a, pentru merite deosebite în arta dramatică. Pentru rolurile din *Drumul oaselor* și *Rug și flacără* a primit *Premiul ACIN pentru interpretare masculină* (1980), iar în 2002 a fost recompensat cu *Premiul de excelență al cinematografiei românești pentru întreaga activitate artistică*. Tot în 2002 a fost decorat de către președintele României cu *Ordinul național Steaua României*, în grad de Cavaler, pentru aceleași merite artistice. În anul 2009, în cadrul Festivalului de Film Transilvania - TIFF, i-a fost decernat *Premiul pentru întreaga carieră*.

Din 2011, în semn de prețuire, cinematograful clujean *Republica* a fost redenumit cu numele actorului Florin Piersic, iar mai multe orașe din țară, printre care București, Cluj-Napoca, Bacău, Suceava, Sighetul-Marmației, Baia Mare, Oradea sau Galați i-au decernat titlul de *Cetățean de onoare*.

### Repertoriu (selectiv):

În teatru a fost Chiriac din *O noapte furtunoasă* (I.L. Caragiale), Alexei, în *Tragedia optimistă* (Vs. Vișnievski), Malcolm, în *Macbeth* (W. Shakespeare), Mortimer în *Maria Stuart* (Fr. Schiller), Toma în *Moartea unui artist* (H. Lovinescu), Leonaș în *Coana Chirița* (Vasile Alecsandri), Petru Rareș în *Apus de soare* (Barbu Ștefănescu Delavrancea), Ion în *Năpasta* (I.L. Caragiale), Mircea Aldea în *Gaițele* (Al. Kirițescu), Românul în *A treia țepă* (Marin Sorescu) etc. Dintre filme, pot fi amintite: *Ciulinii Bărăganului* (1957), *Lada cu zestre* (1961), *Columna* (1968), *Haiducii lui Șaptecăi*, *Săptămâna nebunilor*, *Zestrea domniței Ralu* (1971), *Ștefan cel Mare - Vaslui 1475*, *Frații Jderi* (1974), *Elixirul tinereții* (1975), *Tufă de Veneția* (1976), *Eu, tu și Ovidiu* (1977), *Rug și flacără* (1979), *Drumul oaselor* (1980), *Trandafirul galben* (1980), *Misterele Bucureștilor*, *Masca de argint* (1984), *Colierul de turcoaze*, *Racolarea* (1985) și altele.

### Aprecieri critice:

Ovidiu Constantinescu: *Florin Piersic are neprețuitul dar de a se identifica în asemenea măsură cu personajele interpretate încât, atunci când îl vedem pe stradă, în chip de simplu trecător, avem impresia că nu merge niciodată singur, ci însoțit, ca de o escortă, cu toți eroii cărora le-a împrumutat chipul și glasul.*

90 de ani de la apariția, la Cluj, a revistei de cultură și artă **Korunk** (*Epoca noastră*) (februarie 1926)

**3 februarie**

65 de ani de la moartea prozatorului **Ionel TEODOREANU** (06.01.1897 - 03.02.1951)

**4 februarie**

**Ziua Mondială de Luptă împotriva Cancerului**

**5 februarie**

135 de ani de la moartea eseistului, criticului social și istoricului scoțian **Thomas CARLYLE** (04.12.1795 - 05.02.1881)

**6 februarie**

125 ani de la nașterea poetului **Adrian MANIU** (06.02.1891 - 20.04.1968)

100 de ani de la nașterea filologului, criticului literar și omului politic **Gabriel ȚEPELEA**. Membru al Academiei Române (1993) (06.02.1916 – 12.04.2012)

75 de ani de la moartea medicului și profesorului universitar **Ioan MINEA**, rector al Universității din Cluj (1926-1927) (17.09.1878 - 06.02.1941)

**7 februarie**

85 de ani de la moartea compozitorului și dirijorului **Ion VIDU**, primul maestru al muzicii corale românești (29.12.1863 - 07.02.1931)

**13 februarie**

**Ziua Mondială a Radioului**

**15 februarie**

165 de ani de la nașterea matematicianului, astronomului, pedagogului, omului politic **Spiru HARET**, cel mai mare reformator al învățământului românesc din secolul XIX. Membru al Academiei Române (1892) (15.02.1851 - 17.12.1912)

**Doina CURTICĂPEANU**, critic și istoric literar clujean - 75 de ani (15.02.1941)

**16 februarie**

180 de ani de la nașterea scriitorului **Bogdan Petriceicu HASDEU** (16.02.1836 - 25.08.1907)

110 ani de la nașterea academicianului **Tiberiu POPOVICIU**, creatorul școlii românești de analiză numerică, decan al Facultății de Matematică și Fizică din Cluj (1950 - 1953) (16.02.1906 - 29.10.1975)

**17 februarie**

160 de ani de la moartea poetului romantic german **Heinrich HEINE** (13.12.1797 - 17.02.1856)

**18 februarie**

470 de ani de la moartea teologului german **Martin LUTHER**, inițiatorul reformei protestante (10.11.1483 - 18.02.1546)

**19 februarie**

**Ziua Națională Brâncuși** (din 27.11.2015)

140 de ani de la nașterea celui mai mare sculptor român **Constantin BRÂNCUȘI**. Membru postum al Academiei Române (1992) (19.02.1876 - 16.03.1957)

80 de ani de la nașterea poetului, prozatorului și dramaturgului **Marin SORESCU**. Membru al Academiei Române (1992) (19.02.1936 - 08.12.1996)

65 de ani de la moartea prozatorului francez **André GIDE**. Premiul Nobel pentru Literatură (1947) (22.11.1869 - 19.02.1951)

## 20 februarie

### *Ziua Mondială a Echității Sociale*

115 ani de la nașterea eseistului și traducătorului **Radu CIOCULESCU** (20.02.1901 - 09.01.1961)

## 21 februarie

### *Ziua Internațională a Limbii Materne*

### *Ziua Mondială a Cercetașilor*

## 22 februarie

**BODOR Ádám**, prozator clujean – 80 de ani (22.02.1936)

## 24 februarie

230 ani de la nașterea scriitorului german **Wilhelm GRIMM**, cel mai tânăr dintre Frații Grimm, autorii nemuritoarelor povești pentru copii (24.02.1786 - 16.12.1859)

## 25 februarie

310 ani de la nașterea dramaturgului italian **Carlo GOLDONI** (25.02.1707 - 06.02.1793)

175 de ani de la nașterea pictorului impresionist francez **Auguste RENOIR** (25.02.1841 - 02.12.1919)

150 de ani de la nașterea criticului literar și esteticianului italian **Benedetto CROCE** (25.02.1866 - 20.11.1952)

125 de ani de la nașterea matematicianului și astronomului **Gheorghe BRATU**, fondator (1920) și director al Observatorului Astronomic din Cluj (25.02.1881 – 09.01.1941)

135 de ani de la moartea lingvistului și istoricului **August Treboniu LAURIAN**, membru fondator al Academiei Române (1867) (17.07.1810 - 25.02.1881)

## 27 februarie

80 de ani de la moartea fiziologului și medicului rus **Ivan PAVLOV**. Laureat al Premiului Nobel pentru Medicină (1904) (14.09./26.09.1849 - 27.02.1936)

## 28 februarie

### *Ziua Apărării Civile în România*

100 de ani de la moartea scriitorului american **Henry JAMES** (15.04.1843 - 28.02.1916)



## PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII FEBRUARIE

### Doina CURTICĂPEANU

75 de ani

**Date biografice:** n. 15 februarie 1941, Sovata (jud.Mureș). Critic și istoric literar. Membră a Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Cluj.

Absolventă a Facultății de Filologie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj (1963). În anul absolvirii își începe cariera didactică în cadrul facultății. Obține titlul de Doctor în Filologie cu teza *Valori literare în opera cronicarilor* (1973).

Debut absolut, cu critică literară, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai* (1965).

A colaborat la revistele *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, *Steaua*, *Tribuna*, *Echinox*, *Euphorion*, *Discobolul*, *Vatra*, *Familia*, *Renașterea*, *Tabor*. Cronicar literar la revista *Familia* (1998-2003). Membră în Colegiul de redacție al revistei de cultură și spiritualitate românească *Tabor* (din 2007).

A îngrijit și prefațat ediții din Dimitrie Cantemir, Hortensia Papadat-Bengescu, B.P. Hasdeu, Ioan Timuș. A colaborat la dicționarul *Scriitori români* (1978); *Dicționarul Scriitorilor Români* (1995-2003); *Dicționar analitic de opere literare românești* (1998-2002).

Premiul Octav Șuluțiu pentru critică al revistei *Familia* (2001).

#### **Opera:**

Volume: *Orizonturile vieții în literatura veche românească* (1975); *Vasile Alecsandri – prozator* (1977); *Odobescu sau lectura formelor simbolice* (1982); *Universul literaturii române vechi* (1994).

Colaborări la volume colective: *Neagoe Basarab. 1512-1521* (1972); *Studii literare. Din istoria presei culturale și literare românești* (1987); *Portret de grup cu Ioana Em. Petrescu* (1991); *Dicționar analitic de opere literare românești* (1998-2005); *Dicționarul biografic al literaturii române* (2006); *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalității* (2008).

#### **Aprecieri critice:**

Ilie Radu-Nandra: *Spirit prin excelență analitic, [Doina Curticăpeanu – n.n.] privește textele printr-o lentilă măritoare, cu granulația foarte fină, amintind tipul de lectură pe spații mici practicat de Edgar Papu, și care conduce frecvent la observații de subtilitate. Prin sistemul de referințe foarte bogat, prin rigoarea demonstrației și spiriului polemic [Doina Curticăpeanu – n.n.] reconfirmă virtuțile noii generații de critici și istorici literari români.*

225 ani de la redactarea documentului *Supplex Libellus Valachorum*, primul document politic al națiunii române (martie 1791)

### 1 martie

**Ziua Mondială a a Apărării și Protecției Civile**

**Ziua Mărțișorului**

130 de ani de la nașterea pictorului expresionist austriac **Oskar KOKOSCKA** (01.03.1886 - 22.02.1980)

### 2 martie

100 de ani de la moartea reginei **ELISABETA** a României și scriitoarei **Carmen Sylva** (Elizabeth-Pauline-Otilie-Louise, prințesă de Wierd) (29.12.1843 - 02.03.1916)

### 3 martie

**Ziua Mondială a Scriitorului**

### 8 martie

**Ziua Internațională a Femeii**

125 de ani de la nașterea esteticianului clujean **GAÁL Gábor**. Membru al Academiei Române (1948), redactor-șef la publicațiile *Korunk* și *Utunk* (08.03.1891 - 13.08.1954)

55 de ani de la moartea preotului ortodox și prozatorului aromân **Gala GALACTION** (Grigore Pișculescu). Membru al Academiei Române (1947) (29.04.1879 - 08.03.1961)

### 9 martie

55 de ani de la moartea scriitorului **Cezar PETRESCU**. Membru al Academiei Române (1955) (01.12.1892 - 09.03.1961)

### 10 martie

160 de ani de la nașterea poetului, traducătorului și dramaturgului **Petre DULFU** (10.03.1856 - 31.10.1953)

155 de ani de la moartea poetului și pictorului ucrainian **Taras ȘEVCENKO**, considerat poetul național al Ucrainei (09.03.1814 - 10.03.1861)

### 11 martie

**Ziua Europeană a Victimelor Terorismului**

### 15 - 21 martie

**Săptămâna Francofoniei**

### 15 martie

**Ziua Mondială a Drepturilor Consumatorilor**

**Ziua Maghiarilor de pretutindeni**

### 17 martie

75 de ani de la moartea diplomatului **Nicolae TITULESCU**, președinte al Ligii Națiunilor în anii 1930 și 1931. Membru al Academiei Române (1935) (04.10.1883 - 17.03.1941)

### 18 martie

95 de ani de la nașterea lui **Valeriu ANANIA (BARTOLOMEU)**, mitropolit ortodox și scriitor (18.03.1921 – 31.01.2011)

90 de ani de la nașterea criticului literar **Romul MUNTEANU** (18.03.1926 – 17.03.2011)

### 19 martie

65 de ani de la înființarea, printr-o hotărâre a consiliului orășenesc, a **Muzeului de Artă Cluj**, unul din cele mai importante muzee din România, cu o colecție de peste 13.500 de piese de pictură, sculptură, arte grafice, decorative și fond documentar (19.03.1951)

## 20 martie

*Ziua Internațională a Francofoniei*

*Ziua Internațională a Astrologiei*

*Ziua Internațională a Teatrului pentru Copii și Tineret*

## 21 martie

*Ziua Internațională a Poeziei*

*Ziua Mondială de Luptă împotriva tuturor Formelor de Rasism și Discriminare*

*Ziua Mondială a Copiilor cu Sindromul Down*

130 de ani de la nașterea poetului și publicistului **George TOPÎRCEANU**. Membru al Academiei Române (1936) (21.03.1886 - 07.05.1937)

## 22 martie

*Ziua Mondială a Apei*

95 de ani de la moartea arhitectului clujean **PÁKEI Lajos** (01.03.1853 – 22.03.1921)

120 ani de la moartea poetului, gânditorului și omului de știință german **Johann Wolfgang von GOETHE** (28.08.1749 - 22.03.1896)

## 24 martie

65 de ani de la moartea economistului, omului politic **Ion I. LAPEDATU**. Fondator al Băncii de Asigurare din Sibiu, prima instituție de acest fel a românilor din Ardeal (14.09.1876 – 24.03.1951)

## 25 martie

*Ziua Poliției Române*

125 de ani de la nașterea compozitorului maghiar **BARTÓK Béla** (25.03.1881 - 26.09.1945)

## 27 martie

*Ziua Mondială a Teatrului*

*Sărbătoarea Învierii Domnului Isus Christos* (Paștele catolic)

105 de ani de la nașterea scriitorului de naționalitate maghiară **MIKÓ Imre** (27.03.1911 - 21.03.1977)

## 28 martie

**Mario VARGAS LLOSA**, scriitor peruan. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (2010) – 80 de ani. (28.03.1936)

75 de ani de la moartea prozatoarei, eseistei și feministei engleze **Virginia WOOLF** (Adeline Virginia Stephen) (25.01.1882 - 28.03.1941)

## 31 martie

125 ani de la nașterea poetului, eseistului și traducătorului **Ion PILLAT** (31.03.1891 - 17.04.1945)

## PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII MARTIE

### PÁKEI Lajos

95 de ani de la moarte

**Date biografice:** n. 1 martie 1853, Cluj – d. 22 martie 1921, Cluj. Arhitect. Arhitect șef al orașului Cluj (1880 - 1921).

A studiat la Colegiul Unitarian din Cluj, părinții alegându-l pe Sárdi István (1846 - 1901) să-l îndrume ca profesor de desen. După examenul de absolvire, în 1872 a devenit student la Universitatea Tehnică din Budapesta, iar un an mai târziu s-a mutat la Politehnica din München unde și-a continuat studiile în domeniul arhitecturii. La sfârșitul anului 1876 s-a înscris la Academia de Arte Frumoase din Viena, unde a fost timp de patru ani elevul cunoscutului arhitect de origine daneză Theofil (Theophilus) Hansen, participând la proiectarea și construcția Palatului Parlamentului.

În anul 1880, a fost invitat să ocupe funcția de arhitect principal în orașul natal, Cluj, unde a și rămas până la moarte. A fost arhitect principal al orașului, proiectând edificii publice, biserici, case, monumente funebre și plăci comemorative.

Pentru o perioadă de timp a fost și directorul Școlii Regale pentru Industria Metalului și Lemnului și al Muzeului Industriei din Cluj. Muzeul s-a deschis în anul 1888 aducând în fața publicului 3794 de exponate.

Către sfârșitul vieții a început să adune în desene monumentele arhitecturii clujene, dar nu a mai reușit să termine acest proiect. A realizat desene cu bastioanele și zidurile orașului, biserici ale Clujului, case renaștentiste, ornamente de porți. O parte a acestora a fost publicată în anul 1944.

Pentru soclul statuii lui Matei Corvin din Cluj-Napoca, a fost distins cu Ordinul *Franz Jozsef* în grad de Cavaler.

#### Principalele lucrări:

Lucrări realizate în Cluj-Napoca: *Colegiul Unitarian* (azi Liceul Unitarian *János Zsigmond*), *Muzeul Industriei* (azi Universitatea Tehnică), *Academia de Comerț*, *Hotelul New York* (Continental), *Casinoul și Pavilionul de patinaj* din Parcul Central, *Abatorul* orașului și numeroase clădiri de locuințe, restaurarea *Casei Matia Corvin*, soclurile pentru statuile lui *Matia Corvin* (1902) și a *Reginei Elisabeta* (1901), monumente funerare din Cimitirul Central, cel al artistei *Kéler Ilona* (1883), al lui *Berde Mózes* (1901) și *Brassai Sámuel* (1910), placa memorială pentru *Casa Matia* (1889) și placa memorială realizată la aniversarea a 100 de ani de la prima reprezentare a *Societății Nobiliare Maghiare Ardelene de Teatru*, care a avut loc în Palatul Rhédey (1892).

Lucrări realizate în alte localități: *bisericile unitariene* din Belin (jud. Covasna), Deleni, Firtănuș (jud. Harghita) și Odorheiu Secuiesc, *Biserica Catolică* din Târnăveni (jud. Mureș), *Liceul Unitarian* din Odorheiu Secuiesc, *Spitalele publice* din Huedin și Mociu (jud. Cluj), *Casa lui Fadrusz János* din Budapesta, *Castelul contelui Teleki István* din Dumbrăvioara (jud. Mureș), *Castelul lui Béldie Tivadar* din Budila (jud. Brașov), *Castelul lui Ugron István* din Zau de Câmpie (jud. Mureș), *castelele Teleki* din Chinari (jud. Mureș), soclul statuii *Maria Tereza* din Bratislava și a statuii *Wesselényi* din Jibou (jud. Sălaj), placa memorială pentru *Kriza János* (jud. Covasna), restaurarea *Bisericii Unitariene Plăiești* (jud. Cluj).

#### Aprecieri critice:

Gaal György: *Pákei a fost în primul rând arhitectul Clujului. Cele mai mari și reprezentative clădiri, toate le-a proiectat aici, pentru orașul său natal. Prin acestea, a modelat efectiv imaginea orașului.*

45 de ani de la apariția, la Târgu-Mureș, a primului număr al revistei social-culturale *Vatra* (aprilie 1971)

### 1 aprilie

150 de ani de la înființarea **Societății Literare Române** din București (din 10.08.1867 va deveni *Societatea Academică Română*, iar din 1879, *Academia Română*) (1866)

135 de ani de la nașterea poetului, traducătorului și omului politic **Octavian GOGA**. Membru al Academiei Române (1919) (01.04.1881 - 07.05.1938)

### 2 aprilie

**Ziua Internațională a Cărții pentru Copii**

**Ziua Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO)**

### 3 aprilie

**Ziua NATO în România**

**Ziua Jandarmeriei Române**

### 4 aprilie

**Ziua Academiei Române**

115 ani de la nașterea istoricului și criticului literar **Ion BREAZU** (04.04.1901 – 11.05.1958)

### 5 aprilie

135 de ani de la nașterea psihologului, profesorului universitar clujean **Florian ȘTEFĂNESCU-GOANGĂ**. Fondatorul primului laborator de psihologie experimentală din România (05.04.1881 - 26.03.1958)

70 de ani de la moartea poetului de expresie română și franceză **Ilie VORONCA** (Eduard Marcus) (18.12.1903 - 05.04.1946)

### 6 aprilie

110 ani de la deschiderea la Cluj a primului cinematograful - **Cinematograful Apollo** (strada Regele Ferdinand. Proprietar a fost Nagy Udvari András) (06.04.1906)

### 7 aprilie

**Ziua Mondială a Sănătății**

135 de ani de la nașterea botanistului clujean **NYÁRÁDY Erasmus Julius** (07.04.1881 – 10.06.1966)

### 8 aprilie

**Ziua Internațională a Rromilor**

105 de ani de la nașterea filosofului **Emil CIORAN** (08.04.1911 - 20.06.1995)

### 12 aprilie

**Ziua Mondială a Aviației și Cosmonauticii**

**Ziua Internațională a Rock-n-Roll-ului**

55 de ani de la zborul în Cosmos al primului om, cosmonautul sovietic **Iuri A. GAGARIN**, la bordul navei cosmice *Vostok-1* (12.04.1961)

### 13 aprilie

130 ani de la nașterea pictorului și graficianului **Nicolae TONITZA** (13.04.1886 - 26.02.1940)

110 de ani de la nașterea scriitorului irlandez **Samuel BECKETT**. Premiul Nobel pentru Literatură (1969) (13.04.1906 - 22.12.1989)

**Marius Sabin PECULEA** - inginer, profesor universitar clujean. Contribuție majoră la elaborarea, experimentarea și transpunerea industrială a tehnologiilor de separare și producere a apei grele. Membru al Academiei Române (1993) - 90 de ani (13.04.1926)



### 15 aprilie

*Ziua Internațională a Culturii*

### 17 aprilie

100 de ani de la nașterea poetei **Magda ISANOS** (17.04.1916 - 17.11.1944)

### 18 aprilie

*Ziua Internațională a Monumentelor și Locurilor Istorice*

**Anton TAUF**, actor clujean – 70 de ani (18.04.1946)

80 de ani de la moartea compozitorului neoclasic și dirijorului italian **Ottorino RESPIGHI** (09.07.1879 - 18.04.1936)

### 21 aprilie

200 de ani de la nașterea scriitoarei engleze **Charlotte BRONTË** (21.04.1816 - 31. 03.1855)

### 22 aprilie

*Ziua Mondială a Planetei Pământ*

250 de ani de la nașterea scriitoarei elvețiene de limbă franceză **Anne Louise Germaine DE STAËL** (22.04.1766 - 14.07.1817)

90 de ani de la nașterea violonistului și dirijorului american **Yehudi MENUHIN** (22.04.1916 - 12.03.1999)

### 23 aprilie

*Ziua Mondială a Cărții și a Dreptului de Autor*

*Ziua Solidarității Tineretului*

*Ziua Națională a Bibliotecarului Român*

125 ani de la nașterea compozitorului neoclasic, pianistului și dirijorului rus **Serghei PROKOFIEV** (11/23.04.1891 - 05.03.1953)

400 de ani de la moartea dramaturgului și poetului englez **William SHAKESPEARE** (23.04? - botezat la 26.04.1564 - 23.04.1616)

400 de ani de la moartea romancierului, dramaturgului și poetului spaniol **Miguel de CERVANTES y Saavedra** (29?.09.1547 - 23.04.1616)

### 24 aprilie

130 ani de la nașterea filologului și traducătorului clujean **Ștefan BEZDECHI** (24.04.1886 - 25.03.1958)

105 de ani de la nașterea poetului și traducătorului **Eugen JEBELEANU**. Membru al Academiei Române (1974). Laureat al Premiului *Herder* (1972) (24.04.1911 - 24.04.1911)

### 25 aprilie

*Ziua Mondială a Orașelor Înfrățite*

*Semnarea Tratatului de Aderare a României la Uniunea Europeană* (intrat în vigoare la 01.01.2007)

### 26 aprilie

*Ziua Mondială a Proprietății Intelectuale*

### 29 aprilie

*Ziua Mondială a Dansului*

*Ziua Națională a Veteranilor de Război*

### 30 aprilie

*Ziua Internațională a Jazz-ului*

## PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII APRILIE

**Ștefan BEZDECHI**

130 ani de la naștere

**Date biografice:** n. 24 aprilie 1888, Ploiești - d. 25 martie 1958, Cluj. Clasicist și traducător român.

Urmează studiile secundare la Liceul *Sfinții Petru și Pavel* din Ploiești, iar cele superioare la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București, unde își ia licența în filologie clasică în anul 1911. La recomandarea mentorului său, Vasile Pârvan, pleacă la o specializare la Berlin (1915 - 1916), iar între 1923 - 1924 la Roma, făcând parte din prima serie de bursieri ai Școlii Române din capitala Italiei.

În timpul Primului Război Mondial se refugiază în Danemarca, dedicându-se studiului limbilor daneză, norvegiană și suedeză. Își susține doctoratul cu teza *De Demosthenis in Philippum oratione quarta* (1920). Numit agregat stagiar pentru limba și literatura greacă la Facultatea de Litere din Cluj, va deveni profesor titular aici în 1926.

Va fi, de asemenea, membru al Școlii Române din Roma (1924), director al Seminarului de Filologie Clasică, decan al Facultății de Litere și Filosofie din Cluj (1932 - 1933) și director al Institutului de Studii Clasice din Cluj (1932 - 1934). În 1945 este ales membru corespondent al Academiei Române, fiind exclus abuziv în 1948.

A primit premiul Academiei Române pentru traducerea *Tristelor* lui Ovidiu (1930).

### **Opera** (selectiv):

*Aristofan și contemporanii săi* (1922), *Gânduri și chipuri din Grecia veche* (1927), *Nicolae Olahus, primul umanist de origine română* (1939), *Nonnos și Ovidiu* (1941), *Pentru clasicism* (1943), *Cronica inedită de la Blaj a protosinghelului Naum Râmniceanu (Adunarea hronologiei domnilor țării noastre)* (1944), *Sfântul Ioan Gură de Aur și Platon* (1945), *Fileb sau Despre supremul bine. Introducere la un dialog platonice* (1947), *Gânduri și chipuri din lumea antică* (1980).

Traduceri (selectiv): Marc Aureliu. *Către sine însuși* (1922); Ludwig Holberg. *Trei comedii* (1922), Platon. *Dialoguri* (1922); Aristofan. *Norii* (1924); Lucian din Samosata. *Dialogurile morților și dialogurile zeilor* (1924); *Bucăți alese din opera Sfântului Atanasie cel Mare* (1925); Euripide. *Bacantele*. *Alceste*. *Ciclopul* (1925); *Antologia liricilor greci* (1927); Ovidiu. *Tristia*. *Scrisori din Tomis* (1930); Hesiod. *Lucrări și zile* (1930); *Antologia poeziei grecești (1800-1930)* (1936); Sfântul Ioan Gură de Aur. *Scrieri alese*, I-II (1937-1938); Platon. *Fedru* (1939); Platon. *Protagoras și Lysis* (1941); Euthyfron. *Menexen* (1943); Platon. *Alcibiade* (1943); Platon. *Parmenide* (1943); Platon. *Hippias Maior* (1943); Plutarh. *Despre mânie*. *Despre liniștea sufletească*. *Despre limbuție* (1943); Platon. *Symposion* (1944); Euripide. *Hippolit* (1944); Platon. *Sofistul* (1945); Aristotel. *Politica* (1946); Thomas Morus. *Utopia* (1958); Erasmus. *Elogiul nebuniei* (1959)

### **Aprecieri critice:**

Mircea Muthu: *Dacă simpla înșirare a studiilor și traducerilor semnate de Bezdechi provoacă prin reacția oarecum normală azi imaginea savantului prizonier între rafturile bibliotecii clasice, scrutarea lor atentă ne restituie, dincolo de un perimetru cultural imens, o sensibilitate de excepție, pe care Vasile Pârvan o intuia la diligentul său student. [...] Îmbogățind cultura noastră cu mari valori ale clasicismului antic și ale umanismului, Bezdechi rămâne un reprezentant de marcă al școlii filologice clujene.*

**1 mai****Ziua Internațională a Solidarității Oamenilor Muncii****Ziua Mondială a Râsului****Sărbătoarea Învierii Domnului Isus Hristos** (Paștele ortodox)120 ani de la nașterea scriitorului și criticului literar **Mihail RALEA** (01.05.1896 - 17.08.1964)95 de ani de la apariția, la Cluj, al primului număr al revistei **Gândirea** (director Cezar Petrescu) (01.05.1921)**2 mai****Ziua Națională a Tineretului****3 mai****Ziua Mondială a Libertății Presei****5 mai****Ziua Europeană de Conștientizare pentru Drepturi Egale ale Persoanelor cu Deficiențe**170 de ani de la nașterea romancierului polonez **Henryk SIENKIEWICZ**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1905) (05.05.1846 - 15.11.1916)**6 – 9 mai****Festivalul Internațional de Poezie Lucian Blaga**, ediția a 26-a**6 mai**55 de ani de la moartea poetului, dramaturgului și filosofului clujean **Lucian BLAGA**. Membru al Academiei Române (1935) (09.05.1895 - 06.05.1961)**7 mai**155 de ani de la nașterea poetului și filosofului indian [Sir] **Rabindranath TAGORE**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1913) (07.05.1861 - 07.08.1941)78 de ani de la moartea poetului, traducătorului și omului politic **Octavian GOGA**, patronul spiritual al Bibliotecii Județene Cluj. Membru al Academiei Române (1919) (01.04.1881 - 07.05.1938)**8 mai****Ziua Mondială a Crucii Roșii și Semilunii Roșii****Ziua Victoriei împotriva Fascismului** (1945)**Ziua Adolescentului**80 de ani de la moartea istoricului și filozofului german **Oswald SPENGLER** (29.05.1880 - 08.05.1936)**9 mai****Ziua Europei (Ziua Schuman)****Ziua Independenței de Stat a României****11 mai****Ziua Internațională a Asistenței Medicale**100 de ani de la nașterea scriitorului spaniol **Camillo José CELA**. Premiul Nobel pentru Literatură (1989) (11.05.1916 – 17.02.2002)**12 mai**435 de ani de la înființarea primei instituții de învățământ superior din Cluj - **Colegiul Iezuit** (12.05.1581)125 de ani de la înființarea societății clujene de sprijinire a turismului, **Erdélyi Kárpát Egyesület (EKE)** [*Societatea Carpatină Ardeleană*] (12.05.1891)100 de ani de la nașterea criticului și istoricului literar **Constantin CIOPRAGA** (12.05.1916 – 02.02.2009)**14 mai**100 de ani de la nașterea prozatorului și dramaturgului clujean **MÉHES György** (Nagy Elek) (14.05.1916 – 10.04.2007)

95 de ani de la inaugurarea **Bibliotecii Populare clujene** în cadrul Bibliotecii Universității *Regele Ferdinand I*, azi Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” Cluj-Napoca (14.05.1921)

#### 15 mai

*Ziua Internațională a Familiei*

*Ziua Internațională de Acțiune pentru Climă*

*Ziua Internațională a Latinității*

*Ziua Europeană pentru Depistarea Melanomului*

125 ani de la nașterea scriitorului rus **Mihail BULGAKOV** (15.05.1891 - 10.03.1940)

130 de ani de la moartea poetei americane **Emily DICKINSON** (10.12.1830 - 15.05.1886)

#### 17 mai

*Ziua Mondială a Societății Informaționale*

*Ziua Internațională a Telecomunicațiilor*

#### 18 mai

*Ziua Internațională a Muzeelor*

100 de ani de la nașterea compozitorului și dirijorului **Constantin BUGEANU**. Director al Operei Române din Cluj (1948-1952) (18.05.1916 - 23.07.1998)

105 de ani de la moartea compozitorului și dirijorului austriac de origine cehă **Gustav MAHLER** (07.07.1860 - 18.05.1911)

#### 21 mai

*Ziua Mondială a Diversității Culturale pentru Dialog și Dezvoltare*

#### 22 mai

*Ziua Internațională pentru Diversitate biologică*

175 de ani de la nașterea compozitorului **Eduard CAUDELLA** (22.05.1841 - 15.04.1924)

120 de ani de la nașterea medicului, profesorului universitar clujean **Emil CRĂCIUN**. Director al primului Institut de Oncologie din țară, înființat la Cluj (22.05.1896 – 03.04.1976)

**Andrei MARGA**, filosof și profesor universitar clujean – 70 de ani (22.05.1946)

#### 23 mai

145 de ani de la nașterea criticului și romancierului **Garabet IBRĂILEANU** (23.05.1871 - 12.03.1936)

95 de ani de la nașterea atletului, cadrului didactic clujean **Ion MOINA** (23.05.1921 – 15.02.1990)

110 de ani de la moartea poetului și dramaturgului norvegian **Henrik Johan IBSEN** (20.03.1828 - 23.05.1906)

#### 24 mai

*Ziua Europeană a Parcurilor*

#### 27 mai

130 de ani de la nașterea poetului și publicistului clujean **Emil ISAC** (27.05.1886 - 25.03.1954)

#### 28 mai

*Ziua Mondială a Jocului*

#### 29 mai

200 de ani de la așezarea pietrei de temelie a **Bisericii Luterane** din Cluj construită după planurile lui Winkler György (Bulevardul 21 Decembrie) (29.05.1816)

#### 31 mai

*Ziua Internațională împotriva Fumatului*

100 de ani de la nașterea geografului, profesorului universitar clujean **Gheorghe POP** (31.05.1916 – 20.05.1998)

## PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII MAI

### MÉHES György

100 de ani de la naștere

**Date biografice:** (nume de botez Nagy Elek). n. 14 mai 1916, Odorheiu Secuiesc – d. 10 aprilie 2007, Budapesta. Prozator, dramaturg și publicist.

Școala medie a urmat-o la Cluj. Aici și-a continuat și studiile universitare, absolvind în anul 1937 Facultatea de Drept din cadrul Universității *Regele Ferdinand I.*

A debutat cu o cronică dramatică în anul 1936, desfășurând, ulterior, o bogată activitate în presă. A fost colaborator al redacției *Új Cimbora*, critic de teatru la *Pásztortűz* și *Ellenzék*, colaborator la *Keleti Újság*, redactor al rubricii culturale la *Világosság* și la *Falvak Dolgozó Népe*, apoi redactor la *Művelődési Útmutató*. În anul 1952 a devenit scriitor liber profesionist, schimbându-și numele în Méhes György. S-a remarcat în primul rând ca autor de povestiri și romane pentru copii și tineret, fiind colaborator permanent al revistei pentru copii *Napsugár*, dar și prin publicarea de piese de teatru, romane pentru adulți și traduceri. A tradus în limba maghiară din proza și dramaturgia română clasică și contemporană. Din lucrările sale s-au realizat numeroase adaptări și scenarii pentru TV, film, radio, atât în țară cât și în Ungaria.

A fost distins cu *Crucea Mică* a Republicii Ungare (1999), Premiul *Kossuth* (2002), Premiul Academiei Europene, Viena (2005).

A fost membru al Uniunii Scriitorilor din România.

#### **Opera (selectiv):**

*Verőfény* (roman, 1952), *Gyöngyharmat Palkó és más mesék* (1954), *Kárpátok kincse* (roman, 1955), *Szikra Ferkó* (roman, 1956), *Gyémántacél* (roman, 1956), *Virágvarázsló* (povești, 1957), *Világhíres Miklós* (1958), *Három fiú meg egy lány* (roman, 1960), *Az a bizonyos Vitalit ügy* (roman, 1961), *Utazás Nárityyenbe* (povestiri, 1962) *Kékruhások* (roman, 1962), *Micsoda társaság* (roman, 1966), *A mester és tanítvány* (teatru, 1966), *Fele se tréfa* (teatru, 1968), *A járókelő – Ha nincs kilincs* (teatru, 1970), *Mozaik* (teatru, 1970), *A zsebvágott osztály* (teatru pentru copii, 1970), *Tatárok a tengeren* (roman, 1971), *Heten, mint a gonoszok* (teatru, 1972), *Orsolya* (1977), *Szép piros alma* (comedie într-un act, 1977), *Istentelen Ábrahám* (comedie într-un act, 1979), *A tizenkét éves felnőtt* (roman, 1979), *Bizalmas jelentés egy fiatalemberről* (1982), *Hét kedvenc unoka* (roman, 1989), *Kolozsvári milliomosok* (1997), *Szép szerelmek krónikája* (2002), *Emmi* (2007), *Egyetlenem* (2009).

#### **Aprecieri critice:**

Gavril Scridon: *Ca prozator, Méhes György urmărește cu precădere viața de familie din perspectiva unui copil, care știe să se minuneze și să se bucure, să rădă sănătos [...], dar și viața maturilor – relațiile dintre bărbat și femeie, cu sentimentul iubirii, cu raporturile de familie, cu crizele morale ale acestor relații [...].*



**1 iunie****Ziua Internațională a Copilului**

Concursul de desene “*Eroii cărților citite*”, ediția a 45-a

**Mircea CĂRTĂRESCU**, poet și prozator – 60 de ani (01.06.1956)

**2 iunie**

550 de ani de la începerea construirii **Mănăstirii Putna**, ctitorie a domnitorului Ștefan cel Mare (1457 - 1504) (02.06.1466)

200 de ani de la nașterea omului politic și scriitorului **C.[onstantin] A. ROSETTI** (02.06.1816 - 08.04.1885)

45 de ani de la moartea bibliografului, istoricului, profesorului universitar și cercetătorului științific clujean **Ioachim CRĂCIUN** (25.06.1898 – 02.06.1971),

**4 iunie****Ziua Internațională a Copiilor – Victime ale Agresiunii****5 iunie****Ziua Internațională a Protecției Naturii și a Mediului Înconjurător****Ziua Națională a Învățătorului****6 iunie**

70 de ani de la moartea dramaturgului și romancierului german **Gerhart HAUPTMANN**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1912) (15.11.1862 - 06.06.1946)

**7 iunie**

130 ani de la nașterea inventatorului **Henri COANDĂ**, pionier al aviației (07.06.1886 - 25.11.1972)

300 de ani de la moartea istoricului și umanistului **Constantin CANTACUZINO Stolnicul** (c.1640 - 07.06.1716)

**8 iunie****Ziua Mondială a Oceanelor**

140 de ani de la moartea scriitoarei franceze **George SAND** (Amandine-Lucille-Aurore Dupin) (01.07.1804 - 08.06.1876)

**9 iunie**

**Sărbătoarea Înălțării Domnului** (Rusaliile ortodoxe)

**Ziua Eroilor****10 iunie**

180 de ani de la moartea fizicianului francez **André M. AMPÈRE** (20.01.1775 - 10.06.1836)

**12 iunie**

100 de ani de la nașterea, criticului, istoricului literar și scriitorului **Alexandru BALACI**. Membru al Academiei Române (1994) (12.06.1916 - 07.03.2002)

**Achim MIHU**, sociolog, antropolog și filosof clujean – 85 de ani (12.06.1931)

**14 iunie****Ziua Mondială a Donatorului de Sânge**

205 de ani de la nașterea scriitoarei americane **Harriet Beecher STOWE** (14.06.1811 - 01.07.1896)

130 de ani de la moartea dramaturgului **Alexandr OSTROVSKI**, creatorul teatrului național rus (31.03/12.04.1823 - 02.06./14.06.1886)

**15 iunie**

127 de ani de la moartea poetului, prozatorului și jurnalistului român **Mihai EMINESCU** (15.01.1850 – 15.06.1889)

### 16 iunie

**Lucia STĂNESCU**, soprană, cadru didactic universitar, director al Operei Române din Cluj (1970-1975) – 90 de ani (16.06.1926)

### 17 iunie

*Ziua Mondială pentru Combaterea deșertificării și secetei*

### 18 iunie

145 de ani de la nașterea scriitorului rus **Leonid ANDREEV** (18.06.1871 - 12.09.1919)

95 de ani de la nașterea istoricului literar clujean **Ion LUNGU** (18.06.1921 - 19.07.2001)

80 de ani de la moartea prozatorului și dramaturgului rus **Maxim GORKI** (Alexei Maximovici Peșcov) (16/28.03.1868 - 18.06.1936)

### 19 iunie

100 de ani de la nașterea inginerului, profesorului universitar clujean **Alexandru NEGOIȚĂ** (19.06.1916 – 07.05.1998)

**Virgil TOMULEȚ**, caricaturist clujean – 80 de ani (19.06.1936)

### 20 iunie

*Ziua Mondială a Refugiaților*

125 ani de la moartea istoricului, omului politic și scriitorului **Mihail KOGĂLNICEANU** (06.09.1817 - 02.07.1891)

### 21 iunie

*Ziua Muzicii Europene*

### 26 iunie

*Ziua Internațională contra Abuzului și Traficului de Droguri*

*Ziua Internațională pentru Susținerea Victimelor Torturii*

*Ziua Internațională de Colaborare în favoarea Păcii și Democrației*

*Ziua Drapelului Național al României*

### 27 iunie

**Sergiu Pavel DAN**, critic, istoric literar și eseist – 80 de ani (27.06.1936)

### 28 iunie

100 de ani de la moartea pictorului **Ștefan LUCHIAN** (01.02.1868 - 28.06.1916)

### 29 iunie

**Dora PAVEL**, poetă și prozatoare clujeană – 70 de ani (29.06.1946)

### 30 iunie

105 de ani de la nașterea poetului, eseistului și criticului american de origine poloneză **Czeslaw MILOSZ**. Laureat al Premiul Nobel pentru Literatură (1954) (30.06.1911 - 14.08.2004)

## PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII IUNIE

Dora PAVEL

70 de ani

**Date biografice:** n. 29 iunie 1946, Sântandrei (jud. Hunedoara). Poetă și prozatoare. Membră a Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Cluj.

Absolventă a Liceului *Decebal* din Deva (1964) și a Facultății de Filologie a Universității *Babeș-Bolyai* din Cluj (1969). La începutul carierei a fost ghid la Muzeul Unirii din Alba Iulia, profesoară de limba română la Alba Iulia și Deva și, ulterior, bibliotecar și cercetător la Institutul de Lingvistică și Istorie din Cluj. Din 1990 a ocupat funcția de redactor la Studioul Teritorial de Radio Cluj ca realizatoare a emisiunilor literare și de cultivare a limbii române.

Debut absolut de poezie în revista *Steaua* (1972) cu poezia *Fără Gauguin*; debut editorial în volumul colectiv *Alpha '84* (1984).

Publică versuri și proză în *Tribuna*, *Steaua*, *Contrapunct*, *Apostrof*, *Contemporanul - Ideea europeană*, *România literară*, *Viața românească*, *Familia*, *Vatra*, *Dilemateca* etc., precum și în diverse antologii din țară și din străinătate; publică, de asemenea, interviuri și eseuri în presa culturală.

Membră a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România.

Distinsă cu: Premiul *Timotei Cipariu* al Academiei Române (2000); Premiul pentru proză al Uniunii Scriitorilor din România (2003); Premiul *I. D. Sârbu* al Filialei din Cluj a Uniunii Scriitorilor din România (2006); Premiul *Pavel Dan* pentru proză al Filialei Cluj a Uniunii Scriitorilor din România (2007, 2010); Premiul pentru cartea de jurnalism acordat de Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj (2007); Premiul *Cartea anului - Publicistică* al Filialei Cluj a Uniunii Scriitorilor din România (2007); Nominalizată la Premiul pentru Literatură al Uniunii Europene (2010); Premiul *Ion Agârbiceanu* pentru proză al Filialei Cluj a Uniunii Scriitorilor din România (2013).

### **Opera** (selectiv):

*Narațiuni întâmplătoare* (1989); *Poemul deshumat* (1994); *Creier intermediar* (1997); *Întoarce-te, Esthera* (1999); *Muncile lui Don Quijote* (antologie) (2000); *Agata murind* (2003); *Captivul* (2006); *Armele seducției* (dialoguri) (2007); *Rege și ocaș (Din culisele scrisului)* (2008); Gheorghe Grigurcu. *O provocare adresată destinului : Convorbiri cu Dora Pavel* (2009); *Animal în alertă* (2010); *Pudră* (2010); *Do Not Cross* (2013).

Prezentă în antologii: *Young Poets of a New Romania* (1991); *Transylvanian Voices. An Anthology of Contemporary Poets of Cluj-Napoca* (1997); *Vid Tystnadens Bord* (1998); *Poètes roumains contemporains* (2000); *Il romanzo rumeno contemporaneo* (1989-2010). *Teorie e proposte di lettura* (2010); *Fiction 16: Contemporary Romanian Prose* (2010).

### **Aprecieri critice:**

Petru Poantă: *Obsesia diferenței, combinată cu aceea a integrării în discursul emancipat al momentului, conferă poeziei Dorei Pavel o aparență de apocalipsă, la nivelul imaginarului, iar la cel al expresiei propriu-zise, impresia unui formidabil efort de a scrie profund și esențial. Ambiția cuprinderii monografice, a infernului existențial dar și a comediei literaturii, e devastatoare, punând uneori limbajul într-o stare de pur vertij oniric.*

55 de ani de la crearea organizației internaționale independente cu sediul la Londra **Amnesty International**. Militează activ pentru respectarea drepturilor omului și eliberarea deținuților politici (1961)

### 1 iulie

#### *Ziua Internațională a Arhitecturii*

135 de ani de la apariția, la Iași, a primului număr al revistei literare și științifice **Contemporanul** (01.07.1881)

**Ion POP**, scriitor, critic și istoric literar clujean, cadru didactic universitar. Membru corespondent al Academiei Române (2015) – 75 de ani (01.07.1941)

### 2 iulie

90 de ani de la nașterea prozatorului și publicistului **Octavian PALER** (02.07.1926 - 07.05.2007)

55 de ani de la moartea prozatorului american **Ernest HEMINGWAY**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1954) (21.07.1899 - 02.07.1961)

### 4 iulie

#### *Ziua Națională a Statelor Unite ale Americii*

#### *Ziua Crucii Roșii Române*

### 8 iulie

95 de ani de la apariția, în Monitorul Oficial, a Decretului regal de înființare a **Episcopiei Ortodoxe a Vadului, Feleacului și Clujului**, cu sediul la Cluj (08.07.1921)

### 10 iulie

145 de ani de la nașterea prozatorului și esteticianului francez **Marcel PROUST** (10.07.1871 - 18.11.1922)

### 11 iulie

#### *Ziua Mondială a Populației*

### 14 iulie

#### *Ziua Națională a Franței*

### 15 iulie

175 de ani de la moartea poetului romantic și prozatorului rus **Mihail LERMONTOV** (03.10.1814 - 15.07.1841)

### 18 iulie

#### *Ziua Internațională Nelson Mandela*

205 de ani de la nașterea scriitorului englez **William Makepeace THACKERAY** (18.07.1811 - 24.12.1863)

### 19 iulie

65 de ani de la moartea scriitorului și episcopului reformat clujean **MAKKAI Sándor** (13.05.1890 – 19.07.1951)

### 20 iulie

#### *Ziua Mondială a Șahului*

#### *Ziua Aviației Române și a Forțelor aeriene*

### 21 iulie

195 de ani de la nașterea poetului, prozatorului și dramaturgului **Vasile ALECSANDRI** (21.07.1821 - 22.08.1890)

### 22 iulie

105 de ani de la nașterea criticului, istoricului literar și publicistului **George IVAȘCU** (22.07.1911 - 21.06.1988)

### 25 iulie

**Andra Felicia PREDESCU**, artist plastic clujean – 55 de ani (25.07.1961)

### 26 iulie

160 de ani de la nașterea dramaturgului irlandez **George Bernard SHAW**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1925) (26.07.1856 - 02.11.1950)

### 27 iulie

50 de ani de la moartea folcloristului **Ion MUȘLEA**, inițiatorul și conducătorul Arhivei de Folclor din Cluj (1930-1948). Membru corespondent al Academiei Române (1947) (29.09.1899 - 27.07.1966)

### 28 iulie

275 de ani de la moartea compozitorului și violonistului italian **Antonio VIVALDI** (04.03.1678 - 28.07.1741)

### 29 iulie

#### ***Ziua Imnului Național al României***

160 de ani de la moartea compozitorului și pianistului german **Robert SCHUMANN** (08.06.1810 - 29.07.1856)

### 31 iulie

80 de ani de la nașterea prozatorului, dramaturgului, traducătorului clujean **SIGMOND István** (31.07.1936 - 18.01.2014)

**Stela-Maria IVANEȘ**, jurnalistă și scriitoare clujeană – 70 de ani (31.07.1946)



## PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII IULIE

**Ion POP**

75 de ani

**Date biografice:** n.1 iulie 1941, Mireșu Mare (jud. Maramureș). Cadru didactic universitar, teoretician al avangardei literare, poet, critic și istoric literar. Membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Cluj. Membru corespondent al Academiei Române (din 2015).

Absolvent al Facultății de Filologie (secția Română) a Universității Babeș-Bolyai (1964). Repartizat ca preparator la Catedra de literatura română din cadrul Facultății de Filologie alături de Ioana Em. Petrescu și Liviu Petrescu (din 1964). Doctor în Filologie cu lucrarea *Avangardismul poetic românesc* (1971).

A deținut diferite funcții administrative, precum director al Centrului Cultural Român de la Paris (1990-1993) și decan al Facultății de Litere a Universității Babeș-Bolyai din Cluj (1996 - 2000).

Destinul său se leagă de existența revistei de cultură *Echinox* (fondată la Cluj, în 1968, de Eugen Uricaru și Marian Papahagi). A condus revista timp de 17 ani în calitate de redactor șef (1969 - 1973) și director al publicației (1973 - 1986). Alături de colegii săi de catedră, Marian Papahagi și Ion Vartic, a contribuit la formarea a câtorva generații de scriitori.

Carierea literară se caracterizează prin volume de versuri, de critică literară și traduceri, prin numeroase articole publicate în reviste de specialitate din țară și de peste hotare. A debutat cu versuri în revista *Steaua* (1959). A debutat editorial cu *Propunere pentru o fântână* (1966), volum urmat de *Biata mea cumișenie* (1969), *Gramatică târzie* (1977), *Soarele și uitarea* (1985), *Amânarea generală* (1990).

A coordonat *Dicționarul analitic de opere literare românești*, vol. I-IV (1998-2003), ediție definitivă (2007). A tradus din Georges Poulet, *Conștiința critică* (1979) și Jean Starobinski, *1798 emblemele rațiunii* (1990).

A fost distins cu: Premiul Uniunii Scriitorilor din România (1973, 1979, 1985, 2001); Premiul Academiei Române (1985).

### **Opera** (selectiv):

*Propunere pentru o fântână* (1966), *Avangardismul poetic românesc* (1969), *Biata mea cumișenie* (1969), *Poezia unei generații* (1973), *Transcrieri* (1976), *Gramatică târzie* (1977), *Nichita Stănescu. Spațiul și măștile poeziei* (1980), *Lucian Blaga, universul liric* (1981), *Lecturi fragmentare* (1983), *Jocul poeziei* (1985), *Soarele și uitarea* (1985), *Amânarea generală* (1990), *Avangarda în literatura română* (1990), *A scrie și a fi. Ilarie Voronca și metamorfozele poeziei* (1993), *Ore franceze, Ajournement général* (1994), *Recapitulări* (1995), *Pagini transparente* (1997).

### **Aprecieri critice:**

Marian Papahagi: *Dacă nu e un teoretician și, cu atât mai puțin, un doctrinar, Ion Pop are însă o conștiință teoretică [...], ceea ce înseamnă, în primul rând, capacitate de situare față de metodologiile critice afirmate în ultimele decenii, fără mimetism, ci printr-o firească deschidere spre nou, fără vreo infidelitate față de propriile înclinații și aptitudini, ci printr-o amplă desfășurare a lor. Ion Pop e astăzi, cu certitudine, unul din cei mai buni critici ai poeziei din câți avem, iar în planul analizei pe text este de-a dreptul imbatabil.*

Petru Poantă: *Fără a fi fondatorul Echinoxului, Ion Pop a devenit autorul și proprietarul de fapt al brevetului Echinox.*

**2 august**

125 de ani de la nașterea compozitorului **Mihail JORA**, creatorul baletului românesc contemporan. Membru al Academiei Române (1955) (02.08.1891 - 10.05.1971)

**Marcel IUREȘ**, actor, fondatorul primului teatru independent din România după 1989 – 65 de ani (02.08.1951)

**3 august**

55 de ani de la moartea muzicologului și folcloristului **George BREAZUL**, unul dintre întemeietorii istoriografiei muzicale românești (14.09.1887 - 03.08.1961)

**6 august**

**Ziua Mondială a Luptei pentru Interzicerea Armei Nucleare – Ziua HIROSHIMEI**

**Cezar IVĂNESCU**, poet. Director al editurii *Junimea* (din 2000) – 75 de ani (06.08.1941)

**7 august**

**Ionel PANTEA**, bas-bariton și regizor dramatic, cadru didactic universitar la Academia de Muzică *Gheorghe Dima* (clasa de operă). Director al Operei Române din Cluj (1981-1983) – 75 de ani (07.08.1941)

95 de ani de la moartea poetului simbolist rus **Aleksandr BLOK** (16/28.11.1880 - 07.08.1921)

**9 august**

**Ziua Internațională a Popoarelor indigene**

385 de ani de la nașterea scriitorului **John DRYDEN**, considerat părintele criticii literare engleze (09.08.1631 - 01.05.1700)

145 de ani de la nașterea prozatorului și dramaturgului expresionist rus **Leonid ANDREEV** (09.08.1871 - 12.09.1919)

**10 august**

95 de ani de la nașterea criticului și istoricului literar **Ion NEGOIȚESCU** (10.08.1921 - 06.02.1993)

**11 august**

125 de ani de la nașterea istoricului, profesorului universitar **Constantin MARINESCU**. Fondator al Catedrei de Istorie Universală la Universitatea din Cluj (11.08.1891 – 01.04.1982)

55 de ani de la moartea poetului și matematicianului **Ion BARBU** (Dan Barbilian) (19.03.1895 - 11.08.1961)

560 de ani de la moartea voievodului Transilvaniei **IANCU de Hunedoara**, guvernator general și Regent al Ungariei (1444 - 1453) (c.1387 - 11.08.1456)

**12 august**

**Ziua Internațională a Tineretului**

200 de ani de la nașterea prozatorului **Ion GHICA** (12.08.1816 - 22.04.1897)

200 de ani de la nașterea juristului, omului politic și de stat clujean **Alexandru BOHĂȚIEL** (12.08.1816 – 11.06.1897)

150 de ani de la nașterea dramaturgului spaniol **Jacinto BENAVENTE**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1922) (12.08.1866-14.07.1954)

**13 august**

60 de ani de la moartea medicului și scriitorului **Victor PAPILIAN**, decan al Facultății de Medicină (1930-1931, 1940-1944) și director al Operei Române (1934) și al Teatrului Național din Cluj (1936-1940). Fondator al Societății Scriitorilor Români din Ardeal (1936) (17.06.1888 - 13.08.1956)

#### 14 august

60 de ani de la moartea poetului și dramaturgului german **Bertolt BRECHT**, inițiator al teatrului politic (10.02.1898 - 14.08.1956)

#### 15 august

##### *Ziua Marinei Române*

245 de ani de la nașterea scriitorului romantic scoțian [Sir] **Walter SCOTT**, creatorul romanului istoric (15.08.1771 - 21.09.1832)

#### 17 august

85 de ani de la nașterea violonistului și profesorului clujean **Ștefan RUHA** (17.08.1931 – 28.09.2004)

#### 18 august

**Paul ANGHEL**, scriitor – 85 de ani (18.08.1931)

**Aurel RĂDUȚIU**, istoric clujean – 80 de ani (21.08.1936)

#### 19 august

700 de ani de la emiterea diplomei regale prin care regele Ungariei, Carol Robert de Anjou, a conferit Clujului statutul de **Oraș Regal** (*Civitas Regia*) (19.08.1316)

135 de ani de la nașterea compozitorului, violonistului, pianistului și dirijorului **George ENESCU**. Membru al Academiei Române (1932) (19.08.1881 - 05.05.1955)

80 de ani de la moartea poetului spaniol **Federico GARCÍA LORCA** (05.06.1898-19.08.1936)

#### 23 august

##### *Ziua Internațională pentru Comemorarea Sclaviei și Abolirii acesteia*

##### *Ziua Europeană de Comemorare a Victimelor Stalinismului și Nazismului*

60 de ani de la inaugurarea **Bibliotecii Centrale de Stat** (azi, Biblioteca Națională a României) (23.08.1956)

#### 27 august

##### *Ziua Națională a Republicii Moldova*

145 de ani de la nașterea scriitorului american **Theodore DREISER** (27.08.1871 - 28.12.1945)

#### 28 august

120 de ani de la nașterea prelatului romano-catolic, episcopului și omului politic clujean **MÁRTON Áron** (28.08.1896 – 29.09.1980)

#### 29 august-2 septembrie

##### *Zilele Bibliotecii „Transilvania” din Chișinău*

#### 29 august

25 de ani de la inaugurarea **Bibliotecii „Transilvania” din Chișinău** (29 august 1991)

#### 31 august

##### *Ziua Limbii Române*

## PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII AUGUST

**Ionel PANTEA**

75 de ani

**Date biografice:** n. 7 august 1941, Timișoara. Bas-bariton și regizor dramatic, cu o activitate impresionantă, atât în România, cât și în străinătate.

A urmat studii de muzică la Conservatorul de Muzică *Gheorghe Dima* din Cluj, la clasa prof. Albert D'André (1966) și studii de perfecționare cu Stella Simonetti, al cărui asistent va deveni între 1964 - 1967. Va studia, de asemenea, la clasa de operă cu Eugen Lazăr și A.I. Arbore. Studii de perfecționare va face și la Viena, între 1967-1968, unde obține o bursă *Herder* la Hochschule für Musik und Darstellende Kunst, cu Emil Sittner (canto), Erik Werba (lied) și Alexander Kolo (operă).

Activitatea sa profesională este împărțită între cea de solist al Operei Române clujene, profesor la Conservatorul din Cluj (1964 - 1979) și cea de director al Operei Române din Cluj (1982 - 1984). A debutat solistic cu oratoriul *Samson* de Haendel la Filarmonica din Cluj, în 1964, apoi a fost interpret de lied și oratoriu la Conservatorul clujean, a lucrat ca regizor la Opera Maghiară de Stat din Cluj (1979 - 1982). Din 1985 s-a stabilit la Luxemburg. A realizat montări de spectacole cu studenții Conservatorului din Cluj, iar după stabilirea la Luxemburg, a înființat studioul de operă la Conservatorul din acest oraș.

Carierea internațională este reflectată de numeroase invitații, în calitate de profesor, la Praga, Cracovia, dar și ca muzician. La Opera din Budapesta a cântat timp de 5 stagioni, conducând în aceeași perioadă și studioul de pe lângă această instituție de muzică.

A participat la festivalurile internaționale de la Bregenz, București, Salzburg, Macao, Bayreuth, Acores, a organizat Festivalul *Mozart* la Opera Română din Cluj (1983), unde a semnat, ca director, puneri în scenă a numeroase opere și spectacole de muzică ale celor mai mari compozitori ai lumii.

Pentru activitatea sa muzicală a fost distins cu numeroase premii: Premiul III la Concursul Internațional *Primăvara la Praga* (1967), Premiul II la concursul *George Enescu* - București (1967); Premiul I la concursurile internaționale de canto *R.Schumann* - Zwickau (1966); *Francisco Vinas* - Barcelona (1968) și Geneva-(1969); titlul *Cetățean de Onoare* al orașului București (1992); titlul de *Doctor Honoris Causa* al Academiei de Muzică *Gheorghe Dima* din Cluj-Napoca (2000) și al Universității de Vest din Timișoara (2006).

### **Repertoriu:**

Repertoriul său îmbină creații de operă barocă de Jean-Philippe Rameau, R.Kaiser, Giovanni Battista Pergolesi, Domenico Cimarosa, și operă clasică de Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven, Gioacchino Rossini, Giuseppe Verdi, Richard Wagner, Bela Bartok etc. Abordând și genul vocal de cameră, a susținut recitaluri de lied la Palatul Lobkowitz din Viena (1997), la Festivalul de la Meersburg (1998), la Festivalul Internațional *George Enescu* (2001). A înregistrat CD-uri cu trei cicluri de lieduri de Franz Schubert.

### **Aprecieri critice:**

Octavian Lazăr Cosma: *Cunoscut ca un rafinat interpret al liedului, o voce bună, clară, cantabilă, și în plus, o inteligență deosebită, Ionel Pantea se bucura de considerație și prețuire. Avea și relații de colaborare cu muzicieni din străinătate și se puneau mari speranțe pentru revigorarea activității prin funcția încredințată.*

300 de ani de la moartea mitropolitului, tipografului, pictorului și sculptorului **Antim IVIREANUL** (c.1650 - ?.09.1716)

### 1 septembrie

#### *Ziua Diplomației Române*

125 de ani de la nașterea filologului, traducătorului, profesorului universitar clujean **Teodor NAUM** (01.09.1891 – 19.03.1980)

### 2 septembrie

100 de ani de la nașterea istoricului clujean **JAKÓ Zsigmond Pál** (02.09.1916 – 26.10.2008)

### 3 septembrie

45 de ani de la moartea lui **Alexandru BORZA**, întemeietorul geobotanicii în România, fondator al Institutului Botanic și al Grădinii Botanice din Cluj (1920) (21.05.1887 - 03.09.1971)

### 5 septembrie

95 de ani de la nașterea istoricului și teoreticianului literar clujean **Adrian MARINO**. Premiul Herder (1985) (05.09.1921 - 16.03.2005)

### 7 septembrie

#### *Ziua Europeană a Culturii Iudaice*

105 de ani de la nașterea istoricului literar și folcloristului **Alexandru BISTRIȚIANU** (07.09.1911 - 03.07.1976)

### 8 septembrie

#### *Ziua Internațională pentru Alfabetizare*

160 de ani de la nașterea filologului și bibliografului **Ioan BIANU**, organizator și director al Bibliotecii Academiei Române (1884-1935). Membru al Academiei Române (1902) (08.09.1856 - 13.02.1935)

110 ani de la inaugurarea clădirii **Teatrului Național** din Cluj (08.09.1906)

**Aurel ȘOROBETEĂ**, poet clujean – 70 de ani (08.09.1946)

**Adrian Andrei RUSU**, istoric clujean - 65 de ani (08.09.1951)

### 9 septembrie

#### *Ziua Mondială a Frumuseții*

55 de ani de la moartea sociologului și statisticianului **Anton GOLOPENȚIA** (12.05.1909 - 09.09.1951)

### 14 septembrie

140 de ani de la nașterea istoricului și omului politic **Alexandru I. LAPEDATU**, cofondator al Institutului de Istorie Națională din Cluj (1920). Membru al Academiei Române (1918) (14.09.1876 - 30.08.1950)

165 de ani de la moartea romancierului american **James Fenimore COOPER** (15.09.1789 - 14.09.1851)

### 13 septembrie

#### *Ziua Pompierilor din România*

### 15 septembrie

#### *Ziua Internațională a Democrației*

105 de ani de la nașterea poetului, prozatorului și actorului **Emil BOTTA** (15.09.1911 - 24.07.1977)

### 16 septembrie

#### *Ziua Internațională pentru Păstrarea Stratului de Ozon*

### 17 septembrie

135 de ani de la nașterea poetului **George BACOVIA** (George Vasiliu), cel mai mare poet simbolist român (17.09.1881 - 22.05.1957)

## 18 septembrie

185 de ani de la moartea poetului **Vasile CÂRLOVA** (04.02.1809 - 18.09.1831)

## 19 septembrie

*Ziua Europeană a Patrimoniului*

*Ziua Europeană a Porților Deschise*

105 de ani de la nașterea romancierului, eseistului și poetului englez [Sir] **William GOLDING**. Laureat al Premiul Nobel pentru Literatură (1983) (19.09.1911 - 19.06.1993)

## 20 septembrie

150 de ani de la nașterea poetului și traducătorului **George COȘBUC**. Membru al Academiei Române (1916) (20.09.1866 - 09.05.1918)

## 21 septembrie

*Ziua Internațională a Păcii*

*Ziua Internațională Alzheimer*

*Ziua Europeană fără Mașini*

150 de ani de la nașterea scriitorului englez **Herbert George WELLS**, părintele literaturii S.F. (21.09.1866 - 13.08.1946)

## 23 septembrie

*Ziua Internațională împotriva Exploatării Sexuale și Traficului Femeilor și Copiilor*

## 24 septembrie

*Ziua Woerner - Ziua Parteneriatului pentru Pace*

*Ziua Mondială a Inimii*

120 ani de la nașterea scriitorului american **Scott FITZGERALD** (24.09.1896 - 21.12.1940)

80 de ani de la nașterea dirijorului și compozitorului clujean **Emil SIMON** (24.09.1936 - 25.02.2014)

## 25 septembrie

135 de ani de la nașterea poetului **Panait CERNA** (Panait Stanciof) (25.09.1881 - 26.03.1913)

## 26 – 30 septembrie

*Zilele Bibliotecilor de cartier*, a 20-a ediție

## 26 septembrie

*Ziua Europeană pentru Diversitate Lingvistică*

## 27 septembrie

*Ziua Mondială a Turismului*

125 de ani de la moartea prozatorului clasic rus **Ivan GONCEAROV** (18.06.1812 - 27.09.1891)

## 28 septembrie

95 de ani de la dezvelirea, la Cluj, a statuii **Lupa Capitolina** dăruită Clujului de municipalitatea din Roma, ca simbol al legăturii de latinitate între Italia și România (28.09.1921)

125 ani de la moartea romancierului american **Herman MELVILLE** (01.08.1819 - 28.09.1891)

## 30 septembrie

*Ziua Internațională a Traducătorilor*



## PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII SEPTEMBRIE

**JAKÓ Zsigmond Pál**

100 de ani de la naștere

**Date biografice:** n. 2 septembrie 1916, Roșiori (jud. Bihor) – d. 26 octombrie 2008, Cluj. Istoric.

Studiile medii le-a urmat la Hajdúböszörmény (Ungaria), iar cele universitare la Universitatea *Pázmány Péter* (Ungaria), în anul 1939 fiind licențiat în istorie, latină și litere. A obținut titlul de doctor în istorie în anul 1940.

Între anii 1939 - 1940 a fost preparator la Institutul de istorie etnică a populației din cadrul Universității *Pázmány Péter (Népiségtörténeti Intézet)*, iar între anii 1940 - 1941, arhivist la Arhivele Statului din Budapesta. În anul 1941 s-a mutat la Cluj fiind angajat ca arhivist (1941 - 1945), devenind ulterior ultimul director al Arhivei *Muzeului Ardelean* din Cluj (1945 - 1950), Societatea *Muzeului Ardelean* fiind desființată în anul 1950. A fost asistent (1942 - 1944), apoi profesor (1944 - 1981) la Facultatea de Istorie a Universității *Bolyai*, apoi *Babeș-Bolyai*, până la pensionare (1981). În anul 1960 i-a fost acordat titlul de *doctor docent*. De asemenea, între anii 1949 și 1981, a funcționat în colective de cercetare științifică din cadrul Institutului de Istorie din Cluj.

S-a remarcat prin contribuții valoroase la dezvoltarea științelor auxiliare ale istoriei. A fost editor de izvoare documentare privind istoria medievală a Transilvaniei. Și-a adus aportul la elucidarea unor probleme ale istoriei culturii medievale, ale istoriei cărții și tiparului. Pe lângă preocupările științifice și activitatea didactică a depus eforturi și pentru revigorarea vieții științifice maghiare de după 1989, un rol important dorind să rezerve Societății *Muzeului Ardelean*.

I s-au decernat numeroase premii, distincții și titluri: *Körössy* al Academiei Maghiare de Științe (1942), Medalia *Lotz* a Asociației Internaționale a Filologilor Maghiari (1977), Doctor Honoris Causa al *Ráday Akadémia* (1990) și al Universității *Eötvös Loránd* din Budapesta (1991), Medalia *Pro Cultura Hungarica* (1991), Cunună de Laur *Kriterion* (1995), Premiul *Széchenyi* (1996), Medalia *Pro Scientia Hungarica* (1996).

A fost membru al Academiei de Științe Sociale și Politice din România (1970), membru de onoare al Academiei Maghiare de Științe (1988) și al Societății Maghiare de Istorie, președinte al Societății *Muzeul Ardelean* din Cluj (1990), copreședinte al Asociației Internaționale a Istoricilor Maghiari (1990), membru de onoare al Academiei Române (1996).

### **Opera** (selectiv):

*Bihar megye a török pusztítás előtt* (1940); *A gyalui vártartomány urbáriumai* (1944); *Istoricul manufacturilor de potasă din Valea Ungurului și Călin* (1953); *A magyarpataki és a kalini hamuzsír-huta története: Adatok az erdélyi kapitalista erdőgazdálkodásnak és a nagybirtok ipari vállalkozásainak a kezdeteiről* (1956); *Az otthon és művészete a XVI–XVII. századi Kolozsváron: Szempontok reneszánszkori művelődésünk kutatásához* (1958); *Instrucțiuni arhivistice ale oficiilor din Transilvania 1575–1841: Problema reorganizării arhivelor vechi din Transilvania* (1958); *Az erdélyi papírmalmok feudalizmuskori történetének vázlata*, 1964; *Ismeretlen magyar drámai emlék a XVI. századból* (1965); *Scrierea latină în evul mediu* (1971) (în colab.); *Írás, könyv, értelmiség: Tanulmányok Erdély történelméhez* (1976); *Philobiblon Transilvan* (1977); *Nagyenyedi diákok 1662–1848* (1979) (în colab.); *A latin írás története* (1987) (în colab.); *A kolozsmonostori konvent jegyzőkönyvei 1289–1556, I–II. köt* (1990); *Erdélyi okmánytár: Oklevelek, levelek és más írásos emlékek Erdély történetéhez I.: 1023–1300* (1997); *Társadalom, egyház, művelődés: Tanulmányok Erdély történelméhez* (1997).

### **Aprecieri critice:**

Tonk Sándor: *Jakó Zsigmond prin întreaga sa viață, carieră, activitate științifică, face parte, pe bună dreptate, dintre cei mai mari reprezentanți ai științei și vieții spirituale maghiare ardelenene.*

**1 octombrie***Ziua Internațională a Persoanelor în vârstă**Ziua Internațională a Muzicii*155 de ani de la inaugurarea **Societății Române de Lectură din Cluj** sau **Casina Română** (01.10.1861)**2 octombrie***Ziua Internațională a Medicului**Ziua Internațională a Non-Violenței*105 de ani de la nașterea poetului **Miron Radu PARASCHIVESCU** (02.10.1911 - 17.02.1971)**3 octombrie***Ziua Mondială a Arhitecturii***Maria-Simona MUNTEANU**, etnograf, director al Muzeului Etnografic al Transilvaniei (2002 - 2011) - 65 de ani (03.10.1951)**4 - 10 octombrie***Săptămâna Mondială a Spațiului Cosmic***4 octombrie***Ziua Mondială a Habitatului*185 de ani de la dezvelirea, în Piața Centrală, a primului monument laic al Clujului, **Obeliscul Carolina**, considerat de specialiști unul dintre cele mai reprezentative monumente publice neoclasiche din Transilvania (04.10.1831)**5 octombrie***Ziua Mondială a Educatorului***Václav HAVEL**, dramaturg, disident și om politic ceh – 80 de ani (05.10.1936)**6 octombrie**135 de ani de la nașterea lingvistului, filologului, poetului clujean **Vasile BOGREA**. Împreună cu Sextil Pușcariu, a pus bazele Muzeului Limbii Române (1919) și ale Societății Etnografice din Cluj (1923) (06.10.1881 – 08.09.1926)**7 octombrie**190 de ani de când Dinicu Golescu publică *Însemnare a călătorii mele, Constantin Radovici din Golești, făcută în anul 1824, 1825 și 1826*, primul jurnal de călătorie românesc (Buda, 07.10.1826)**10 octombrie***Ziua Mondială a Sănătății Mentale**Ziua Națională de Comemorare a Victimelor Holocaustului***11 octombrie***Ziua Europeană a Părinților***15 octombrie***Ziua Internațională a Femeilor din Mediul Rural**Ziua Internațională a Nevăzătorilor – Ziua Bastonului Alb*90 de ani de la nașterea epistemologului și istoricului francez al culturii **Michel FOUCAULT** (15.10.1926 - 25.06.1984)**16 octombrie***Ziua Internațională a Alimentației***17 octombrie***Ziua Internațională pentru Eradicarea Sărăciei*

### 19 octombrie

120 de ani de la nașterea stomatologului clujean **Alma MOHORA-POPOVICI**. Prima femeie doctor stomatolog și medic dentist din România (19.10.1896 – 16.07.1990)

90 de ani de la moartea bacteriologului **Victor BABEȘ**, creatorul școlii românești de microbiologie (04.07.1854 - 19.10.1926)

55 de ani de la moartea scriitorului **Mihail SADOVEANU**. Membru al Academiei Române (1919) (05.11.1880 - 19.10.1961)

### 21 octombrie

125 ani de la nașterea criticului și istoricului literar **PERPESSICIUS** (Dimitrie S. Panaitescu). Membru al Academiei Române (1955) (21.10.1891-29.03.1971)

170 de ani de la nașterea prozatorului italian **Edmondo DE AMICIS** (21.10.1846-11.03.1908)

### 22 octombrie

205 de ani de la nașterea pianistului și compozitorului maghiar **Franz** (Ferenc) **LISZT** (22.10.1811 - 31.07.1886)

105 de ani de la apariția, la București, a primului număr al revistei literare, artistice și sociale **Flacăra** (22.10.1911)

110 de ani de la moartea pictorului francez **Paul CÉZANNE** (19.01.1839 - 22.10.1906)

### 23 octombrie

155 de ani de la înființarea, la Sibiu, a **Asociațiunii Transilvane pentru Literatura și Cultura Poporului Român – ASTRA** (23.10.1861)

### 24-30 octombrie

**Săptămâna Internațională consacrată Dezarmării**

### 24 octombrie

**Ziua Internațională a Organizației Națiunilor Unite**

**Ziua Internațională a Dezvoltării Informaționale**

### 25 octombrie

**Ziua Forțelor Armate Române**

135 de ani de la nașterea pictorului, sculptorului, ceramistului și gravorului spaniol **Pablo PICASSO** (25.10.1881 - 08.04.1973)

**MIHAI I**, Rege al României (1940-1947) - 95 de ani (25.10.1921)

### 27 octombrie

**Ziua Mondială a Patrimoniului Audiovizual**

### 28 octombrie

550 de ani de la nașterea umanistului renescentist olandez **ERASMUS din Rotterdam** (28.10.1466 - 12.07.1536)

### 29 octombrie

**Ziua Internațională a Internetului**

105 de ani de la moartea editorului și publicistului american **Joseph PULITZER**, fondatorul premiului omonim (10.04.1847 - 29.10.1911)

### 30 octombrie

145 de ani de la nașterea poetului și eseistului francez **Paul VALÉRY** (30.10.1871-20.07.1945)

### 31 octombrie

**Ziua Internațională a Mării Negre**

**Ziua Arhivelor Naționale**

135 de ani de la nașterea criticului literar și prozatorului **Eugen LOVINESCU** (31.10.1881 - 16.07.1943)

## PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII OCTOMBRIE

Vasile BOGREA

135 de ani de la naștere

**Date biografice:** n. 26 septembrie/8 octombrie 1881, Târnauca (jud. Dorohoi) - d. 8 septembrie 1926, Viena. Lingvist și filolog român.

A urmat Liceul *Anastasiu Bașotă* din Pomârla (1888 - 1902), apoi Facultatea de Litere și Facultatea de Drept din Iași (1902 - 1906). A audiat cursuri de filologie clasică la Berlin (1910 - 1913).

Profesor de limbile greacă și latină la Liceul din Piatra Neamț (1906 - 1910). Profesor la Liceul Internat din Iași (1913 - 1919). Profesor la Catedra de Limbi Clasice a Facultății de Litere și Filosofie a Universității din Cluj (începând din anul 1920).

Împreună cu Sextil Pușcariu, a pus bazele *Muzeului Limbii Române* (1919) și a *Societății Etnografice* din Cluj (1923), devenind unul dintre colaboratorii activi ai acestora.

A scris aproape 300 de studii și articole referitoare la istoria limbii, lexicologie, etimologie, toponimie și antroponimie. Umanist de o vastă erudiție, a avut o pregătire temeinică și o vocație certă pentru filologia clasică. A fost, de asemenea, poet și traducător.

### Opera (selectiv):

*În amintirea lui Atanasie Bașotă cu prilejul desvelirii bustului de la Pomârla* (1916); *Musca columbacă în tradiția noastră populară și istorică : cu o paralelă romanică* : [extras]. [s.a.];

*Etimologii și notițe lexicografice* (1920); *Câteva considerații asupra toponimiei românești*. În: „Dacoromania” (Cluj), I, (1920-1921); *Pagini istorice și filologice*. În: „Dacoromania” (Cluj), II, (1922); *În jurul Alexandriei*. În: „Dacoromania” (Cluj), II, (1922); *Cercetări de literatură populară* (1922); *Călătoriile patriarhului Macarie: îndreptări, întregiri și lămuriri la traducerea românească* (1924); *Pentru învățământul clasic : Memoriu redactat cu prilejul proiectului de reformă a învățământului secundar din 1925*. (1925); *Reflexii asupra anticlasicismului* (1926); *Din onomastica folclorică*. În: „Dacoromania” (Cluj), IV/2, (1924-1926); *Românii în civilizația vecinilor* (1925); *Sfinții-medici în graiul și folclorul românesc* (1926); *Semantism românesc și semantism balcanic* (1927);

Ediții postume: *Pagini istorico-filologice* (1971); *Sacra Via. Pagini literare și publicistică* (1973); *Opere alese* (1998);

### Aprecieri critice:

Mircea Anghelescu: *Dominată de studiile lexicologice, etimologice în special, activitatea literară a lui Bogrea pare secundară, diletantă chiar; dimpotrivă, în pofida caracterului aplicat și a volumului lor redus, studiile sale interesând istoria literară sînt importante și în mare măsură novatoare. Ele au lărgimea de vedere, spiritul constructiv și îndrăzneala marilor viziuni ale lui N. Iorga, susținute de o erudiție comparabilă cu a sa, strînsă însă în cadrele riguroase ale unei metode care exclude orice improvizație. [...] Dacă publicistica sa reflectă înalta conștiință și idealul moral al savantului umanist, puținele sale versuri, disimulînd emoția sub reminiscențe livrești, răsfrîng conștiința dureroasă a suferinței fizice și presimțirea sfîrșitului timpuriu, sub amenințarea căreia atrăit toată vîrsta maturității.*

**1 noiembrie****Ziua Radiodifuziunii Române**

**Eugen URICARU**, prozator clujean – 70 de ani (01.11.1946)

**2 noiembrie**

105 de ani de la nașterea poetului grec **Odyseas ELYTIS** (Odysseus Alepoudelis). Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1979) (02.11.1911 - 18.03.1996)

100 de ani de la nașterea prozatorului **Laurențiu FULGA** (Laurențiu Ionescu) (02.11.1916 - 16.11.1984)

200 de ani de la moartea istoricului și scriitorului **Gheorghe ȘINCAI** (28.02.1754 - 02.11.1816)

**3 noiembrie**

115 ani de la nașterea scriitorului și omului politic francez **André MALRAUX** (03.11.1901 - 23.11.1976)

80 de ani de la moartea scriitorului maghiar **KOSZTOLÁNYI Dezső** (29.03.1885 - 03.11.1936)

**4 noiembrie**

**Virgil STANCIU**, filolog, traducător, eseist clujean – 75 de ani (04.11.1941)

**5 noiembrie**

105 ani de la nașterea traducătoarei **Elena VIANU** (05.11.1911-04.11.1965)

**7 noiembrie****Ziua Internațională a Victimelor Comunismului**

**Mihai ȘORA**, filosof și eseist. Membru de onoare al Academiei Române (2012) - 100 de ani (07.11.1916)

**8 noiembrie****Ziua Mondială a Calității****9 noiembrie****Ziua Internațională de Luptă Împotriva Fascismului și Antisemitismului**

115 ani de la nașterea esteticianului și profesorului universitar clujean **Liviu RUSU** (09.11.1901 - 18.12.1985)

**10 noiembrie****Ziua Mondială a Științei pentru Pace și Dezvoltare****Ziua Artileriei Române**

125 de ani de la moartea poetului francez **Arthur RIMBAUD**, precursor al simbolismului (20.10.1854 - 10.11.1891)

**11 noiembrie**

**Ziua Amintirii** (pentru comemorarea eroilor din cele două războaie mondiale)

225 de ani de la nașterea scriitorului **KATONA József**, creatorul dramaturgiei maghiare (11.11.1791 - 16.04.1830)

**12 noiembrie**

**Nadia COMĂNECI**, gimnastă. Multiplă campioană olimpică și mondială. Primul gimnast notat cu 10 – 55 de ani (12.11.1961)

**13 noiembrie****Ziua Internațională a Educației Copiilor Nevăzători**

**Ziua Limbii Maghiare în România** (din 11.11.2015)

**14 noiembrie****Ziua Mondială a Diabetului**

145 de ani de la nașterea criticului și istoricului literar **Ilie CHENDI** (14.11.1871 - 23.06.1913)

185 de ani de la moartea filosofului idealist german **Georg Wilhelm Friedrich HEGEL** (27.08.1770 - 14.11.1831)

### 15 noiembrie

105 de ani de la nașterea istoricului literar **Alexandru CIORĂNESCU**. Membru corespondent al Academiei Române (1991) (15.11.1911-25.11.1999)

### 16 noiembrie

*Ziua Internațională a Toleranței*

*Ziua Mondială a Filosofiei*

### 17 noiembrie

*Ziua Internațională a Studenților*

### 18 noiembrie

140 de ani de la nașterea geologului, profesorului universitar **Ion POPESCU-VOITEȘTI**. A pus bazele învățământului geologic românesc din Transilvania la Universitatea din Cluj (18.11.1876 – 04.10.1994)

### 19 noiembrie

*Ziua Cercetătorului și Proiectantului din România*

305 de ani de la nașterea literatului și omului de știință rus **Mihail LOMONOSOV**, fondator al Universității din Moscova (1755) și creator al limbii literare rusești moderne (19.11.1711 - 15.04.1765)

### 20 noiembrie

*Ziua Universală a Copiilor - Ziua Convenției pentru drepturile copilului (UNICEF)*

### 21 noiembrie

*Ziua Mondială a Televiziunii*

*Ziua Mondială a Salutului*

### 22 noiembrie

*Ziua Națională Împotriva Fumatului*

115 de ani de la moartea scriitorului **V.A. URECHIA** (Vasile Urechea Alexandrescu) (15.02.1834 - 22.11.1901)

### 23 noiembrie

85 de ani de la moartea filosofului, profesorului universitar **Virgil I. BĂRBAT**. A fost considerat mentor al școlii de sociologia culturii din Cluj (04.04.1879 – 23.11.1931)

### 25 noiembrie

*Ziua Internațională a Nonviolenței*

*Ziua Internațională pentru Eliminarea violenței împotriva femeilor*

### 24 noiembrie

105 ani de la nașterea istoricului clujean **PALL Francisc** (24.11.1911 – 25.09.1992)

### 26 noiembrie

115 de ani de la nașterea prozatorului și dramaturgului **Mihail DRUMEȘ** (Mihail V. Dumitrescu) (26.11.1901 - 27.02.1982)

### 28 noiembrie

135 de ani de la nașterea prozatorului și dramaturgului austriac de origine iudaică **Ștefan ZWEIG** (28.11.1881 - 23.02.1942)

### 30 noiembrie

*Ziua Mondială Împotriva Pedepsei cu Moartea*

*Ziua Românilor de Pretutindeni*



## PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII NOIEMBRIE

Virgil Iuliu BĂRBAT

85 de ani de la moarte

**Date biografice:** n. 4 aprilie 1879, Rasa (jud. Ialomița) – d. 23 noiembrie 1931, Cluj. Filosof, profesor de sociologie și etică la Universitatea din Cluj, considerat mentor al școlii de sociologia culturii din Cluj.

A urmat liceul la Brăila. În anul 1905 a devenit licențiat în științe sociale la Universitatea din Geneva. Patru ani mai târziu, în anul 1909, a obținut titlul de doctor în filosofie pentru teza *Nietzsche. Tendences et problèmes*, la Universitatea din Berna. După aceasta a efectuat o serie de călătorii de studii în Germania, Franța, Olanda, Anglia, Italia și SUA (1910 - 1913).

Revenit în țară și-a început cariera ca profesor suplinitor de engleză și germană la liceele *Mihai Viteazu* și *Spiru Haret* din București. Pregătirea și activitatea sa publicistică l-au recomandat ca un reputat specialist în sociologie, fapt care a determinat numirea sa ca suplinitor al Catedrei de sociologie și etică la Facultatea de filosofie și litere a Universității din Cluj, în anul 1920. Din anul următor, Virgil Bărbat a devenit titularul acestei catedre. Avea să dețină și funcția de prodecan (1923 - 1924) apoi de decan al facultății (1924 - 1925). Între anii 1926 - 1930 a fost profesor suplinitor al Catedrei de estetică.

A înființat și condus *Revista de Sociologie* (1931) și a colaborat la numeroase reviste științifice din țară și străinătate.

A fost membru fondator și președinte al *Asociației Extensiunea Universitară*. De asemenea, a făcut parte din *Asociația Americană pentru Științele Politice*.

I s-au conferit ordinele *Coroana României* și *Răsplata muncii pentru învățământ*.

### Opera (selectiv):

*Naționalism sau democrație?* (1911); *Nietzsche. Tendences et problèmes* (1911); *Imperialismul american. Doctrina lui Monroe* (1920); *Premisele umane ale culturii moderne* (1925, 1927); *Extensiunea universitară* (1926); *Dinamism cultural* (1928); *Exproprierea culturii* (1928); *Boala vremii?* (1930).

### Aprecieri critice:

Ștefan Costea: *Virgil Bărbat este considerat unul dintre primii promotori ai sociologiei ca știință în România, credința sa profesională cea mai intimă fiind aceea că „Sociologia este Cartea cea Mare a vremurilor ce vin”. Ca și Dimitrie Gusti - la București - , el este întemeietor de școală sociologică la Cluj.*

Andrei Marga: [...] *Virgil Bărbat a fost nu doar primul profesor de sociologie, etică și estetică al Universității românești din Cluj, cu o pregătire în lărgime care și astăzi i-ar putea face invidioși pe confrăți. [...] El a fost o personalitate prodigioasă, un manager inovativ, ba chiar un lider de generație, putem spune. [...] Bărbat era mai mult decât un sociolog obișnuit, el a cultivat sociologia după o temeinică instrucție în istorie, filosofie și teoria culturii, încât, de la început, a putut să întrețină un discurs propriu-zis sociologic despre societate. El cunoștea bine specificul sociologiei în raport cu istoria și filosofia, dar familiarizarea cu metodologia disciplinei, care era certă, nu-i inhiba efortul de a da imaginea asupra societății ca întreg, care este, de fapt, însuși obiectul sociologiei. Altfel spus, la Virgil Bărbat mai găsești gândirea sociologică preocupată de aspecte tehnice, dar plină de cultură și grija conceptualizării realității, care are capacitatea să propună soluții societății.*

**1 decembrie**

**Ziua Internațională de Combatere și Profilaxie a Maladiei SIDA**

**Ziua Națională a României**

**2 decembrie**

115 de ani de la apariția primului număr al revistei literare *Semănătorul* (02.12.1901)

**3 decembrie**

**Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități**

**5 decembrie**

**Ziua Internațională a Voluntariatului pentru Dezvoltare Economică și Socială**

115 de ani de la nașterea regizorului și producătorului de animație american **Walt DISNEY** (05.12.1901 - 15.12.1966)

**8 decembrie**

**Ziua Constituției României**

140 de ani de la nașterea prozatoarei **Hortensia PAPADAT-BENGESCU** (08.12.1876 - 05.03.1955)

**9 decembrie**

**Ziua Internațională împotriva Corupției**

**10 decembrie**

**Ziua Internațională a Drepturilor Omului**

165 de ani de la nașterea bibliotecarului american **Melvil DEWEY**, inventatorul sistemului de clasificare zecimală omonim (10.12.1851 - 26.12.1931)

120 ani de la moartea chimistului suedez **Alfred NOBEL**. Întemeietorul fundației care acordă, începând cu 1901, Premiile Nobel (21.10.1833 - 10.12.1896)

80 de ani de la moartea dramaturgului, romancierului și poetului italian **Luigi PIRANDELLO**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1934) (28.06.1867 - 10.12.1936)

50 de ani de la moartea criticului literar și traducătorului **Ion CHINEZU**. Considerat cel mai important critic literar din Transilvania perioadei interbelice, promotor al orientărilor moderne în critica ardeleană (15.08.1894 – 10.12.1966)

**11 decembrie**

**Ziua Internațională a Muntelui**

105 de ani de la nașterea romancierului egiptean **Naghib MAHFUZ**. Primul scriitor de limbă arabă laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1988) (11.12.1911 - 30.08.2006)

**14 decembrie**

70 de ani de la moartea scriitorului **Ioan Alexandru BRĂTESCU-VOINEȘTI** (01.01.1868 - 14.12.1946)

**16 decembrie**

**Ziua Solidarității Naționale Împotriva Dictaturii**

**17 decembrie**

75 de ani de la nașterea criticului, istoricului literar și eseistului **Liviu PETRESCU**. Profesor de literatură comparată la Facultatea de Litere și director al Institutului de Lingvistică și Istorie Literară *Sextil Pușcariu* din Cluj-Napoca (17.12.1941 - 05.07.1999)

40 de ani de la dezvelirea **Statuii ecvestre a lui Mihai Viteazul** din Cluj, opera sculptorului Marius Butunoiu (17.12.1976)

### 18 decembrie

*Ziua Internațională a Emigranților*

*Ziua Minorităților Naționale*

### 20 decembrie

*Ziua Internațională a Solidarității Umane*

155 de ani de la nașterea publicistului, poetului și prozatorului **Constantin MILLE** (20.12.1861 - 20.02.1927)

### 22 decembrie

*Ziua Libertății României*

60 de ani de la moartea poetului **Nicolae LABIȘ** (02.12.1935 - 22.12.1956)

### 24 decembrie

135 de ani de la nașterea poetului și eseistului spaniol **Juan Ramón JIMÉNEZ**. Premiul Nobel pentru Literatură (1956) (24.12.1881 - 29.05.1958)

### 25 decembrie

*Sărbătoarea Nașterii Domnului Isus Christos. Crăciunul*

125 de ani de la nașterea pictorului, scenograf la Opera Română din Cluj (din 1954), cadru didactic universitar la Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu” din Cluj (din 1956) **Walter Rudolf WIDMANN** (25.12.1891 – 02.02.1966)

### 26 decembrie

125 ani de la nașterea scriitorului american **Henry MILLER** (26.12.1891 - 07.01.1980)

### 27 decembrie

*Ziua Națională a Actorului*

### 28 decembrie

75 de ani de la nașterea criticului și istoricului literar **Ioana Em. PETRESCU**, renumit eminescolog, cadru universitar la Facultatea de Litere din Cluj-Napoca (28.12.1941 - 21.10.1990)

### 29 decembrie

90 de ani de la moartea poetului german **Rainer Maria RILKE** (René Karl Wilhelm Joseph Maria Rilke) (04.12.1875 - 29.12.1926)

### 31 decembrie

80 de ani de la moartea scriitorului și filosofului spaniol **Miguel de UNAMUNO y Jugo** (29.09.1864 - 31.12.1936)

## PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII DECEMBRIE

Liviu PETRESCU

75 de ani de la naștere

**Date biografice:** n. 17 decembrie 1941, Râmnicu Sărat – d. 5 iulie 1999, Cluj-Napoca. Critic, istoric literar și eseist român, cadru didactic universitar

După absolvirea Liceului *George Barițiu* din Cluj (1959), urmează cursurile Facultății de Filologie a Universității *Babeș-Bolyai* din Cluj, secția Limba și literatura română (1959 - 1964).

Din anul 1964 devine, prin repartitie guvernamentală, preparator la Catedra de Literatură Universală a aceleiași facultăți. Prodigioasa sa activitate didactică cuprinde cursuri și seminarii de literatură comparată, literatură universală și comparată, literatură și civilizație greacă, literatura română a exilului. A fost conducător științific de teze de doctorat elaborate și susținute de Horia Bădescu, Ștefan Borbely, Mircea Opriță, Sanda Cordoș, Ioana Bot etc.

Specializări: Cursurile de vară de la Oxford (1966); Cursurile de vară de la Oslo (1971).

Din 1990 este profesor de literatură comparată la Facultatea de Litere din Cluj, decan la aceeași facultate (1990 - 1992) și director al Institutului de Lingvistică și Istorie Literară *Sextil Pușcariu* din Cluj (1998 - 1999). În perioada 1992 - 1993 a fost director al Centrului Cultural Român din New York. În 1994 este ales președinte al Societății Culturale *Lucian Blaga* din Cluj.

Și-a susținut doctoratul, în 1977, cu teza ***Romanul condiției umane*** (conducător științific: Prof. univ. dr Liviu Rusu).

Debutul absolut în revista *Tribuna* (1966). Autor a peste 300 de articole publicate în reviste de cultură, coordonator și contributor la mai multe dicționare, istorii literare, volume colective, antologii.

Din 15 noiembrie 1970 devine membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Cluj

În 11 iulie 1964 se căsătorește cu Ioana Em. Popovici (28.12.1941 - 21.10.1990), colegă de facultate și fiica eminentului eminescolog și profesor universitar Dimitrie Popovici.

Pentru activitatea sa publicistică a fost distins cu mai multe premii: Premiul Asociației Scriitorilor din Cluj pentru ***Realitate și romanesc*** (1969); Premiul pentru critică al Uniunii Scriitorilor și Premiul *Titu Maiorescu* al Academiei Române pentru volumul ***Vârstele Romanului*** (1993); Premiul pentru eseu (***Poetica postmodernismului***) la ediția a II-a a *Colocviilor Tomitane*; Premiul revistei *Cuvântul* pentru performanțe deosebite în domeniul exegezei literare; Premiul revistei *Tomis* pentru cea mai bună carte de critică a anului (1996); Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1997)

**Opera** (selectiv):

*Realitate și romanesc* (1969); *Dostoievski : eseu* (1971); *Scriitori români și străini : eseuri* (1973); *Romanul condiției umane : studiu critic* (1979); *Vârstele romanului* (1992); *Poetica postmodernismului* (1996); *Studii transilvane. Coduri etice și estetice la scriitorii transilvăneni* (1997).

**Referințe critice:**

Laurențiu Ulici: *Dicțiunea sobră, superior didactică, impersonală în subiectivitate, este o modalitate de emisie perfect adecvată conținutului plin de idei al teoremelor și analizelor, ceea ce numim, prin tradiție, stil universitar în critică, având în persoana lui (Liviu Petrescu – n.n.) pe unul dintre cei mai elocvenți exponenți.*